

Dunyoga tinchlik kerak!

Darsda pedagog o'z oldiga qo'yan maqsadiga erishdi. Ammo sinf o'quvchilarining uch nafari darsda biroz e'tiborsiz o'tirdi. Agar o'qituvchi ushbu o'quvchilarning ham faol ishtirok etishiga erishganida yanadaxshi bo'lar edi. **6-bet**

Adolatdan yorishgan chehralar

Toshkent shahar xalq ta'limi bosh boshqarmasining 2019-yil 10-apreldagi buyrug'i asosida Zuriyat Ahmedova Olmazor tumanidagi 146-maktab direktori lavozimiga tiklandi.

7-bet

Aka, opa, kelinoyi —

ota-onalar majlisida? Farzandining sinf rahbari kim ekanligi tugul, qaysi sinfda o'qishini bilmaydiganlar ham uchrab turadi. **9-bet**

Kuch — bilim va tafakkurda

Ma'rifat

1931-yildan chiqib boshlagan • e-mail: info@marifat.uz • 2019-yil 4-may, shanba №34 (9203)

Xalq ziyolilari gazetasi

Informatika fanidan test savollari

10-bet

Munosabat

“Men maktab uchun nima qildim?”

Ta'limda islohotlar shunday shior bilan ishlashga undamoqda

Ertangi kunimiz poydevori bugun farzandlarimiz ta'lim olayotgan o'quv muassasalarida yaratiladi. Yurtimizning ravnaqi va yorug' kelajagi yoshlarning qanday ta'lim-tarbiya olishiga bog'liq. Zero, bugun yuksak taraqqiy etgan Yaponiya, Germaniya, Janubiy Koreya kabi mamlakatlarda islohotlarning avvali ta'limdan boshlangan. Zukko va bilimdon, mustaqil fikr yurita oladigan ilg'or avlodni shakllantirish orqali taraqqiyotga erishish mumkinligi boshqa rivojlangan davlatlar misolida ham takror va takror o'z isbotini topgan.

Ayni paytda 9691 ta umumta'lim maktabida 5,8 million nafar o'quvchi ta'lim olmoqda. 444,7 ming pedagog xodim faoliyat yuritmoqda. Ochig'ini aytish kerakki, ta'lim sifatini rivojlantirish, tizimda kompyuter texnologiyalardan foydalanish darajasi oshirish, o'rta maxsus ma'lumotga ega o'qituvchilar malakasiga e'tibor qaratish, joylarda xususiy maktablar ulushini ko'paytirish kabi muammolar mavjud.

O'qituvchilar nufuzini yanada oshirish, ularni ijtimoiy himoya qilishni kuchaytirish bo'yicha ham islohotlarga zarurat bor. Mana shu masalalarga yechim sifatida davlatimiz rahbarining “O'zbekiston Respublikasi xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida”gi farmoni qabul qilindi. Farmon umumta'lim hamda maktabdan tashqari ta'limni tizimli isloh qilishning

ustuvor yo'nalishlarini belgilash, o'sib kelayotgan yosh avlodning axloqiy va intellektual salohiyatini sifat jihatidan yangi darajaga ko'tarish, o'quv-tarbiya jarayoniga ta'limning innovatsion shakl va usullarini joriy etish kabi bevosita ertangi kunimizga daxldor bo'lgan muhim vazifalarni qamrab olgan.

5-bet

Madaniyat “Qizil kitob”i

11-bet

“Ma'rifat” xodimi e'tirof etildi

Bu yilgi “Oltin qalam” XIV Milliy mukofoti tanlovi sovrindorlari orasida “Ma'rifat” gazetasi xodimi ham borligi quvonarli hol. Bosh muharrir o'rinbosari Xayriddinmurod Abulfayzov o'qituvchi va murabbiylarning mehnat huquqi hamda manfaatlarini himoyasiga bag'ishlangan dolzarb maqolalari uchun O'zbekiston Kasaba uyushmalari federatsiyasining “Mehnat munosabatlari yoritishdagi eng yaxshi material” nominatsiyasida g'olib bo'ldi. Mazkur e'tirof gazeta jamoasini yangi-yangi marralar sari ruhlantiradi. Hamkasbimizni ushbu mukofot bilan qutlaymiz!

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Qarori

IQTIDORLI YOSHLARNI ANIQLASH VA YUQORI MALAKALI KADRLAR TAYYORLASHNING UZLUKSIZ TIZIMINI TASHKIL ETISH CHORA-TADBIRLARI TO'G'IRISIDA

Mamlakatimizda istiqbolli yoshlarni qo'llab-quvvatlash, ularning iqtidorini ro'yobga chiqarish, ilmiy-tadqiqot va innovatsion faoliyatini samarali yo'lga qo'yish uchun qo'shimcha shart-sharoitlar yaratish borasida izchil chora-tadbirlar amalga oshirib kelinmoqda.

Shu bilan birga, ulg'ayib kelayotgan yosh avlodning ilm egallashga bo'lgan ishtiyoqi va intellektual salohiyatini oshirish, shuningdek, xalqaro maydonda mamlakatimizning nufuzini yanada yuksaltirish uchun iqtidorli yoshlarni aniqlash va yuqori malakali kadrlar tayyorlashning uzluksiz tizimini takomillashtirish zarurati mavjud.

Yoshlarni amalga oshirilayotgan islohotlarning faol ishtirokchisiga aylantirish, ilm-fanni o'zlashtirishga bo'lgan rag'batini oshirish, izlanuvchanlik va yaratuvchanlik faoliyatiga keng jalb qilish, jahon miqyosida Vatanimiz davrini keng taratgan ajdodlarga munosib avlodni tarbiyalash maqsadida:

1. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi tizimining belgilangan shtatlar soni doirasida ushbu vazirlik tuzilmasida 14 ta shtat birligidan iborat **Fan olimpiadalari bo'yicha iqtidorli o'quvchilar bilan ishlash departamenti** (keyingi o'rinlarda — Departament) tashkil etilsin.

2. Quyidagilar Departamentning asosiy vazifalari etib belgilansin:

iqtidorli o'quvchi yoshlarni aniqlash, ular faoliyatini ilmiy va kasb-hunar jihatdan ta'minlab borish, sohada ilg'or tajribalarni ommalashtirish va ular asosida ta'lim muassasalariga uchun tavsiya va qo'llanmalar ishlab chiqish;

umumiy o'rta ta'lim maktablari, akademik litsey va kasb-hunar kollejlari o'quvchilari o'rtasida mahalliy va xalqaro, shu jumladan, nodavlat fan olimpiadalari tashkil etish, ularning xalqaro olimpiadalardagi ishtirokini ta'minlash;

yuqori malakali mutaxassislarni jalb qilgan holda olimpiadalar uchun doimiy yangi nazorat materiallarini ishlab chiqish;

xalqaro olimpiadalar ishtirokchilarini yuqori malakali mutaxassislar, shu jumladan, olimlar, professor-o'qituvchilar, xorijlik mutaxassislarni jalb qilgan holda tayyorlash, ingliz tili va rus tili fanlaridan muloqot qilish ko'nikmalarini shakllantirish maqsadida maxsus kurslar tashkil etish;

olimpiadalarda yuqori natijalarni qayd etgan iqtidorli o'quvchilarning kelgusidagi faoliyatini monitoring qilib borish va qo'llab-quvvatlash choralari ko'rish.

3. Quyidagilar:

G'oliblari davlat oliy ta'lim muassasalariga test sinovisiz va qo'shimcha imtihonsiz qabul qilinadigan xalqaro olimpiadalar ro'yxati (keyingi o'rinlarda — xalqaro olimpiadalar) 1-ilovaga muvofiq;

2019-yilda O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi tomonidan Qoraqalpog'iston Respublikasi Vazirlar Kengashi, viloyatlar va Toshkent shahar hokimliklari bilan birgalikda o'tkaziladigan qo'shimcha respublika olimpiadalari ro'yxati 2-ilovaga muvofiq tasdiqlansin.

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi uch oy muddatda davlat ta'lim standartlari o'quv dasturlari va rejalarida belgilangan fanlar hamda ularga ajratilgan o'quv soatlaridan kelib chiqqan holda **asosiy olimpiadalar** o'tkaziladigan fanlar ro'yxatini tasdiqlasin.

4. Shunday tartib o'rnatilsinki, unga muvofiq 2019/2020-o'quv yilidan boshlab:

asosiy olimpiadalarning respublika bosqichida 1—3-o'rinlarni egallagan ishtirokchilarga ixtisoslik fani bo'yicha davlat oliy ta'lim muassasalariga kirish imtihonlarida maksimal ball olish huquqini beruvchi va uch yil muddat davomida amal qiluvchi sertifikat taqdim qilinadi;

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi tomonidan Fanlar akademiyasi, boshqa manfaatdor vazirlik va idoralar bilan birgalikda oliy ta'lim muassasasiga qabul qilingan olimpiada g'oliblariga **"ustoz-shogird" tizimi asosida tegishli sohada yuqori natijalarga erishgan malakali mutaxassislar** biriktiriladi.

5. Belgilansinki:

a) xalqaro olimpiadalar g'oliblari va ularning o'qituvchilari eng kam oylik ish haqining quyidagi miqdorlarida bir martalik pul mukofotlari bilan taqdirlanadi:

1-o'rin (oltin medal) uchun — 500, o'qituvchisiga — 450 baravari;

2-o'rin (kumush medal) uchun — 300, o'qituvchisiga — 250 baravari;

3-o'rin (bronza medal) uchun — 200, o'qituvchisiga — 150 baravari;

b) asosiy olimpiadalar respublika bosqichi g'oliblarining o'qituvchilari eng kam oylik ish haqining quyidagi miqdorlarida bir martalik pul mukofotlari bilan taqdirlanadi:

1-o'rin uchun — 50 baravari;

2-o'rin uchun — 35 baravari;

3-o'rin uchun — 30 baravari;

v) xalqaro olimpiadalar g'oliblarini tayyorlagan o'qituvchilar va ta'lim muassasasi direktorlariga navbatdagi o'quv yili uchun direktor jamg'armasidan olting, kumush va bronza medallari bo'yicha tegishincha qo'shimcha 200, 175 va 150 foizlik ustama to'lanadi;

g) ta'lim muassasalarida o'qituvchi bo'lib faoliyat yuritayotgan:

xalqaro olimpiadalar g'oliblari lavozim maoshiga har oy 150 foiz;

asosiy olimpiadalar respublika bosqichi g'oliblari lavozim maoshiga har oy 100 foizlik ustama haqi to'lanadi;

d) oliy ta'lim muassasasini tamomlagan olimpiada g'oliblari O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Mutaxassislarni xorijda tayyorlash va vatandoshlar bilan muloqot qilish bo'yicha "El-yurt umidi" jamg'armasi tomonidan shakllantiriladigan istiqbolli mutaxassislar zaxirasiga kiritiladi.

6. Departament O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Davlat test markazi bilan birgalikda 2019/2020-o'quv yilidan boshlab umumiy o'rta ta'lim maktablarining 4–11-sinf, akademik litsey va

kasb-hunar kollejlari o'quvchilari uchun har chorakda onlayn tarzda olimpiadalar tashkil qilish orqali iqtidorli o'quvchilar zaxirasini shakllantirsin hamda zaxiraga kiritilgan yoshlar uchun Xalq ta'limi vazirligi veb-sayti orqali har oyda chuqurlashtirilgan nazorat materiallari, shu jumladan, test, yozma ishlar uchun masalalar yetkazib borilishini ta'minlasin.

7. Belgilab qo'yilsinki:

a) asosiy olimpiadalarni tashkil qilish hamda xalqaro olimpiadalar uchun ishtirokchilarni saralash va tayyorlash xarajatlari:

O'zbekiston Respublikasining Davlat budgeti mablag'lari;

jismoniy va yuridik shaxslarning homiylik xayriyalari, xalqaro moliya tashkilotlari va xorijiy davlatlarning grantlari hamda texnik ko'maklashish mablag'lari;

qonun hujjatlarida taqiqlanmagan boshqa manbalar hisobidan;

b) o'quvchi yoshlarning xalqaro olimpiadalardagi ishtirokini ta'minlash bilan bog'liq, shu jumladan, sutkalik, yashash va transport xarajatlari O'zbekiston yoshlar ittifoqining Rivojlantirish jamg'armasi mablag'lari hisobidan;

v) asosiy va xalqaro olimpiada g'oliblari hamda ularning o'qituvchilariga to'lanadigan bir martalik pul mukofotlari hamda umumiy o'rta ta'lim muassasalarida o'qituvchi bo'lib faoliyat yuritayotgan olimpiadalar g'oliblari lavozim maoshiga to'lanadigan ustama haqlari bilan bog'liq xarajatlari O'zbekiston Respublikasi Davlat budgeti mablag'lari hisobidan amalga oshiriladi.

8. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi:

Xalq ta'limi sohasidagi islohotlarga ko'maklashish jamg'armasi mablag'lari hisobidan 2019-yil 1-avgustga qadar barcha bosqichdagi olimpiadalar bo'yicha ma'lumotlar, shu jumladan, olimpiadalar uchun tanlangan nazorat materiallari, iqtidorli o'quvchilar zaxirasi, olimpiada ishtirokchilari, g'oliblari, ularga biriktirilgan o'qituvchilar hisobini yurituvchi axborot tizimini ishga tushirsin;

bir oy muddatda Departament zimmasiga yuklangan vazifalarni samarali va yuqori professional darajada bajarishga qodir malakali, chuqur bilim va yuksak ma'naviy-axloqiy fazilatlariga ega xodimlar bilan to'ldirish, moddiy-texnika bazasini shakllantirish choralari ko'rsin.

9. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi hamda tarkibida oliy ta'lim muassasalari mavjud bo'lgan vazirlik va idoralar Xalq ta'limi vazirligi bilan birgalikda uch oy muddatda o'quvchi-yoshlarning intellektual salohiyatini namoyon etishiga qo'shimcha sharoitlar yaratish maqsadida oliy ta'lim muassasalari tomonidan har yili o'tkaziladigan oliy ta'lim muassasalari olimpiadalarning reja-jadvalini tasdiqlasin.

**O'zbekiston Respublikasi
Prezidenti
Toshkent shahri,
2019-yil 3-may**

10. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi, Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Davlat test markazi uch oy muddatda quyidagilarni nazarda tutuvchi umumiy o'rta ta'lim maktablari, akademik litsey va kasb-hunar kollejlari o'quvchilari o'rtasida fan olimpiadalari tashkil etish, o'tkazish va xalqaro olimpiadalar ishtirokchilarini saralash tartibini ishlab chiqsin va tasdiqlash uchun Vazirlar Mahkamasiga kiritilsin:

iqtidorli o'quvchilar zaxirasiga kiritilgan o'quvchi-yoshlar olimpiadalarning to'g'ridan to'g'ri viloyat bosqichida qatnashishi, olimpiadalarning viloyat va respublika bosqichi nodavlat notijorat tashkilotlari hamda ommaviy axborot vositalari vakillari ishtirokida o'tkazilib, O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi veb-sayti orqali onlayn tarzda to'g'ridan to'g'ri namoyish etilishi;

olimpiadalar ochiq va shaffof tarzda o'tkazilishi, natijalari ular o'tkazilgan kunning o'zida e'lon qilinishi;

oliy ta'lim muassasalariga qabul qilingan olimpiada g'oliblariga "ustoz-shogird" tizimi asosida tegishli sohada yuqori natijalarga erishgan malakali mutaxassislarining biriktirilishi;

asosiy olimpiadalarning respublika bosqichi g'oliblariga davlat oliy ta'lim muassasalariga kirish imtihonlarida maksimal ball olish huquqini taqdim etuvchi sertifikat berilishi;

barcha bosqichdagi olimpiada natijalari, shu jumladan, ishtirokchilar to'g'risida ma'lumot, ularning yozma ishlar to'liq axborot tizimiga kiritilishi va O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi veb-saytida e'lon qilinishi.

11. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 5-sentabrda "Xalq ta'limi tizimiga boshqaruvning yangi tamoyillarini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-3931-son qaroriga 3-ilovaga muvofiq o'zgartirish kiritilsin.

12. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi, O'zbekiston Milliy axborot agentligi hamda O'zbekiston Milliy teleradiokompaniyasi ommaviy axborot vositalarida mazkur qarorning maqsad va vazifalarini keng ko'lamda yoritishni tashkil etsin.

13. O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi manfaatdor vazirlik va idoralar bilan birgalikda ikki oy muddatda qonun hujjatlariga ushbu qarordan kelib chiqadigan o'zgartish va qo'shimchalar to'g'risida Vazirlar Mahkamasiga takliflar kiritilsin.

14. Mazkur qarorning ijrosini nazorat qilish O'zbekiston Respublikasi Prezidenti maslahatchisi A.A.Abdurahimov va O'zbekiston Respublikasi Bosh vazirining o'rinbosari A.A.Abdurahimov zimmasiga yuklansin.

Sh.MIRZIYOYEV

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Qarori

MA'NAVY-MA'RIFIY ISHLAR SAMARADORLIGINI OSHIRISH BO'YICHA QO'SHIMCHA CHORA-TADBIRLAR TO'G'RSIDA

Mamlakatimizda ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tizimli tashkil etish, bu borada amalga oshirilayotgan chora-tadbirlarning samaradorligini oshirish, aholi, ayniqsa, yoshlarning intellektual salohiyati, ong-u tafakkuri va dunyoqarashini yuksaltirish, mafkuraviy immunitetini mustahkamlash, vatanparvarlik, xalqqa muhabbat va sadoqat tuyg'usi bilan yashaydigan barkamol avlodni tarbiyalashga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Shu bilan birga, jahonda g'oyaviy-mafkuraviy kurashlar keskin davom etayotgan, ma'naviy tahdidlar kuchayib borayotgan hozirgi davrda yoshlar o'rtasida milliy qadriyatlarga bepisandlik, zararli yot g'oyalar ta'siriga berilish, jinoyatchilik va ekstremizm harakatlari adashib qo'shilib qolish holatlari hamon uchramoqda.

Ma'naviy-ma'rifiy ishlarning ta'sirchanligini oshirish, ma'naviyat sohasidagi ichki va tashqi tahdid hamda xavf-xatarlarga qarshi samarali kurashish, jamiyatda mafkuraviy immunitetni mustahkamlash, davlat va jamoat tashkilotlarining bu boradagi faoliyatiga yaqindan ko'maklashish maqsadida:

1. Quyidagilar Respublika Ma'naviyat va ma'rifat kengashi (keyingi o'rinlarda Respublika kengashi deb yuritiladi) faoliyatining asosiy yo'nalishlari etib belgilansin:

aholi o'rtasida faol fuqarolik pozitsiyasini shakllantirish, jamiyatda milliy va umuminsoniy qadriyatlarga asoslangan **demokratik tamoyillarni** qaror toptirish;

mamlakatimizda amalga oshirilayotgan siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy, ma'naviy-ma'rifiy islohotlarning, qabul qilinayotgan qonun hujjatlarining mazmun-mohiyatini keng jamoatchilikka samarali yetkazish;

oila, mahalla, ta'lim muassasalari va mehnat jamoalarida **ijtimoiy-ma'naviy muhitni o'riganish** va **sog'lomlashtirishga** qaratilgan faoliyatda ishtirok etish, **"mahalla—tuman—viloyat—respublika"** prinsipi asosida hududlar kesimidagi **ijtimoiy-ma'naviy muhit xaritasini shakllantirish**, bu jarayonga zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng joriy etish;

"Jaholatga qarshi ma'rifat" g'oyasi asosida jamiyatda uzluksiz ma'naviy-ma'rifiy tarbiya va targ'ibot-tashviqot ishlarini tashkil etishning strategik yo'nalishlari, ta'sirchan, kreativ va innovatsion uslublarini ishlab chiqish;

tinchlik va osoyishtalikka, mamlakatimizning barqaror taraqqiyotiga, qadriyat va urf-odatlariga hamda insonparvarlik g'oyalari xavf soluvchi turli ichki va tashqi tahdidlarga qarshi **samarali targ'ibot ishlarini olib borish**;

aholining ijtimoiy-ma'naviy hayotida **bunyodkorlik g'oyalarini** kuchaytirish, **diniy bag'rikenglik va millatlararo totuvlik** muhitini yanada mustahkamlash.

2. O'zbekiston Respublikasida ma'naviy-ma'rifiy ishlarni samaradorligini yanada oshirish, aholining intellektual salohiyati va dunyoqarashini yuksaltirishga, mafkuraviy immunitetini mustahkamlashga doir cho-

ra-tadbirlar dasturi (keyingi o'rinlarda — Chora-tadbirlar dasturi) 1-ilovaga muvofiq tasdiqlansin.

3. **Respublika Ma'naviyat va ma'rifat kengashining tarkibi** 2-ilovaga muvofiq tasdiqlansin.

4. Qoraqalpog'iston Respublikasi Jo'qorg'i Kengesi Raisi, viloyatlar, Toshkent shahar va tumanlar (shaharlar) hokimlari — Qoraqalpog'iston Respublikasi, viloyatlar, Toshkent shahar va tumanlar (shaharlar) Ma'naviyat va ma'rifat kengashlari (keyingi o'rinlarda — hududiy kengashlar) raislari o'n kun muddatda hududiy kengashlar tarkibini qayta tasdiqlansin.

5. Shunday tartib o'rnatilsinki, unga muvofiq:

Respublika kengashining yig'ilishi **bir yilda bir marta** Respublika kengashi raisi, boshqa vaqtlarda esa zarurata qarab Respublika kengashi raisining o'rinbosarlari tomonidan o'tkaziladi;

hududiy kengashlarning yig'ilishlari hududiy kengashlar raislari tomonidan **har yarim yilda bir marta** o'tkaziladi;

Respublika Ma'naviyat va ma'rifat markazi (keyingi o'rinlarda — Markaz) Respublika kengashining, uning hududiy bo'lim va bo'linmalari tegishli hududiy kengashlarning **ishchi organlari** hisoblanadi.

6. Markaz:

a) O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim vazirligi, Xalq ta'limi vazirligi, Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi, Sog'liqni saqlash vazirligi va "Oila" ilmiy-amaliy tadqiqot markazi bilan birgalikda **uch oy muddatda** quyidagilarni nazarda tutgan holda, **Uzluksiz ma'naviy tarbiya konsepsiyasi** loyihasini ishlab chiqsin va Vazirlar Mahkamasiga kiritсин;

ma'naviy tarbiyani baholashning ilmiy asoslangan indikatorlari;

bola tarbiyasida milliy tarbiya metodlari va zamonaviy pedagogikaning ilg'or yutuqlaridan samarali foydalanish shakllari;

ma'naviy tarbiyani shakllantirishda oila, ta'lim muassasalari, mahalla, ommaviy axborot vositalari va boshqa ijtimoiy tuzilmalar o'rtasida samarali hamkorlikni o'rnatish mexanizmlari;

tarbiyalanuvchilar bilan birga tarbiyachilarning ham bilimi va malakasini muntazam oshirib borishni nazarda tutuvchi uzluksiz ma'naviy tarbiya tizimi;

ma'naviy tarbiyani shakllantirishning homiladorlik davridan boshlanishi va tarbiyaning har bir bosqichdagi o'ziga xos xususiyatlari;

ma'naviy tarbiyaning tadrijiy rivojlanish va uzluksizlik tamoyillariga asoslanishi;

b) Fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari faoliyatini muvofiqlashtirish bo'yicha Respublika kengashi, Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish vazirligi, "Oila" ilmiy-amaliy tadqiqot markazi bilan birgalikda **ikki oy muddatda** quyidagilarni nazarda tutgan holda, **Jamiyatda ijtimoiy-ma'naviy muhitning holatini aniqlash** va **manzilli sog'lomlashtirish metodikasi** loyihasini ishlab chiqsin va Respublika kengashiga kiritсин;

hududlardagi ijtimoiy-ma'naviy muhit holatini xonadonma-xonadon yurib aniqlash, tizimli monitoring va tahlil qilishda zamonaviy axborot-kommunikatsiya vositalaridan foydalanish shakllari;

tahlil natijalarini **"mahalla—tuman—viloyat—respublika"** prinsipi asosida **hududlar kesimidagi ijtimoiy-ma'naviy muhit xaritasida** aks ettirish tartibi;

ijtimoiy, iqtisodiy va psixologik muammolarni bartaraf etishga qaratilgan maqsadli va manzilli targ'ibot-tashviqot ishlarini amalga oshirishga doir tavsiyalar;

aholining mafkuraviy immunitetini mustahkamlashga yo'naltirilgan innovatsion metodlarni yaratish, ilmiy-amaliy dasturlarni amaliyotga joriy etish mexanizmi;

v) Qoraqalpog'iston Respublikasi Vazirlar Kengashi, viloyatlar va Toshkent shahar hokimliklari bilan birgalikda uch oy muddatda Markazning hududiy bo'lim va bo'linmalari xodimlari, davlat organlari hamda boshqa tashkilotlarning ma'naviy-ma'rifiy ishlarni uchun mas'ul xodimlarini Markaz huzuridagi **"Ma'naviyat targ'ibotchisi"** ta'lim muassasasida tizimli ravishda o'qitish amaliyotini joriy etsin.

7. O'zbekiston Milliy teleradiokompaniyasiga:

"Madaniyat va ma'rifat" telekanalini Markaz, uning hududiy bo'lim va bo'linmalari faoliyatini yoritish masalalari bo'yicha **Respublika kengashining bosh axborot hamkori** etib belgilash;

O'zbekiston Milliy axborot agentligi, O'zbekiston elektron ommaviy axborot vositalari milliy assotsiatsiyasi, Xalqaro press-klub va boshqa ommaviy axborot vositalari bilan birgalikda aholining intellektual salohiyati va dunyoqarashini yuksaltirishga, mafkuraviy immunitetini mustahkamlashga, barkamol avlodni tarbiyalashga qaratilgan maqolalar, tok-shoular, ijtimoiy roliklar, ko'rsatuvlar, publitsistik chiqishlar va eshittirishlar tashkil qilish tavsiya etilsin.

8. Markaz, O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi va Jurnalistlar ijodiy uyushmasining ma'naviy-ma'rifiy ishlarni amalga oshirishdagi, yuksal ijtimoiy-ma'naviy muhitni shakllantirishdagi samarali mehnati va ibratli faoliyati uchun davlat organlari va tashkilotlar xodimlariga topshiriladigan **"Ma'naviyat fidoyisi"** ko'krak nishonini ta'sis etish to'g'risidagi taklifi ma'qullansin.

Markaz manfaatdor vazirlik va idoralar bilan birgalikda **ikki oy muddatda** "Ma'naviyat fidoyisi" ko'krak nishonini ta'sis etish chora-tadbirlari to'g'risidagi qaror loyihasini belgilangan tartibda Vazirlar Mahkamasiga kiritсин.

9. Markaz huzurida **"Ma'rifat"** targ'ibotchilar jamiyati nodavlat notijorat tashkiloti shaklida ta'sis etilganligi ma'lumot uchun qabul qilinsin.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Toshkent shahri,
2019-yil 3-may

O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi huzuridagi Nodavlat notijorat tashkilotlarini va fuqarolik jamiyatining boshqa institutlarini qo'llab-quvvatlash jamoat fondi mablag'larini boshqarish bo'yicha Parlament komissiyasiga **"Ma'rifat"** targ'ibotchilar jamiyati faoliyatini davlat subsidiyasi shaklida qo'llab-quvvatlash tavsiya etilsin.

10. Belgilansinki, **2019-yil 1-iyundan** yagona tarif setkasi bo'yicha mehnatga haq to'lashning tasdiqlangan razryadlariga ko'ra Markaz, uning hududiy bo'lim va bo'linmalari xodimlari lavozim maoshini aniqlashda tarif koeffitsiyentlari **1,7 baravar ko'paytirilgan** miqdorda qo'llaniladi.

11. O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi Markaz, uning hududiy bo'lim va bo'linmalari xodimlarining ish haqi miqdorini oshirish bilan bog'liq bo'lgan xarajatlar uchun 2019-yilgi O'zbekiston Respublikasi Davlat budjeti parametrlari doirasida mablag' ajratsin.

12. Markaz O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016-yil 7-oktabrdagi 336-son qarori bilan tasdiqlangan Rahbarlari xodimlarni Toshkent shahri va Toshkent viloyatida doimiy propiska qilish to'g'risida iltimosnoma kiritishi mumkin bo'lgan davlat hokimiyati organlari, davlat va xo'jalik boshqaruvi organlari, Respublika ahamiyatiga molik boshqa davlat tashkilotlari ro'yxatiga kiritilsin.

13. O'zbekiston Respublikasining Bosh vaziri A.N.Aripovga — Chora-tadbirlar dasturini amalga oshirish yuzasidan vazirliklar, idoralar va boshqa tashkilotlarning faoliyatini muvofiqlashtirish hamda ularning o'z vaqtida va samarali bajarilishi yuzasidan tizimli monitoring o'rnatilishi;

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti maslahatchisining o'rinbosari F.Sh.Maxmudovga — Chora-tadbirlar dasturida belgilangan vazifalarning to'liq amalga oshirilishi, keyingi yillar uchun nazarda tutilgan chora-tadbirlar dasturlari o'z vaqtida va sifatli ishlab chiqilishining tashkil etilishi;

vazirliklar va idoralar rahbarlari, Qoraqalpog'iston Respublikasi Vazirlar Kengashi Raisi, viloyatlar va Toshkent shahar hokimlariga — Chora-tadbirlar dasturida nazarda tutilgan vazifalar ijrosining to'g'ri tashkil etilishi hamda tadbirlarning muddatida va to'liq bajarilishi yuzasidan javobgarlik yuklansin.

14. Markaz manfaatdor vazirlik va idoralar bilan birgalikda **ikki oy muddatda** qonun hujjatlariga ushbu qarordan kelib chiqadigan o'zgartish va qo'shimchalar to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasiga takliflar kiritсин.

15. Mazkur qaromning ijrosini nazorat qilish O'zbekiston Respublikasining Bosh vaziri A.N.Aripov va O'zbekiston Respublikasi Prezidentining maslahatchisi A.A.Abduvahitov zimmasiga yuklansin.

Sh.MIRZIYOYEV

Tarbiyaga kompleks yondashuv

Olmazor tumanidagi 46-maktabda A.Avloniy nomidagi Xalq ta'limi tizimi rahbar va mutaxassis xodimlarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti bilan hamkorlikda "O'quvchi-yoshlarning ma'naviy va g'oyaviy tarbiyasiga kompleks yondashuvning dolzarb masalalari" mavzusida ilmiy-amaliy anjuman tashkil etildi.

Muloqotda Olmazor tuman hokimining yoshlar siyosati, ijtimoiy rivojlantirish va ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha o'rinbosari,

profilaktika inspektori, "Imom Buxoriy" jome masjidi imom-xatibi hamda respublikaning turli viloyatlaridan malaka oshirish uchun kelgan maktab direktorlari ishtirok etishdi. Maktabning "Yosh ijodkorlar" to'garagi a'zolari tayyorlagan badiiy kecha yig'ilganlarga xush kayfiyat ulashdi.

Anjuman doirasida "Abdulla Qodiriy avlodlarimiz" mavzusida adabiy kecha ham o'tkazildi. Yozuvchi tavalludining 125 yilligiga bag'ishlangan kechada "O'tkan kunlar", "Mehrobdan chayon" romanlari, "Obid ketmon" qissasi, "Baxtsiz kuyov" dramasi o'quvchilar tomonidan talqin qilindi. Ayniqsa, adibning

"Quyosh bilan kurashaman" hikoyasi asosidagi sahna ko'rinishi barchaga manzur bo'ldi.

— Qodiriy kabi yozuvchilarning asarlari o'quvchilarni kitobxonlikka qiziqitirish, kelajakda o'z o'rnlarni topishlari uchun turtki bo'ladi, — deydi maktabning ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi Gulnora Alimuhamedova. — Yozuvchining qissa, hikoyalari ham o'z xalqini savodli, madaniyatli va ozod ko'rish istagi sezilib turadi.

Mahmud RAJABOV,
Alisher Navoiy nomidagi Toshkent
davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti
talabasi

O'qituvchi nimani o'g'laydi?

Ayrim o'qituvchilarning bahosi juda "arzon". O'quvchining qoniqsiz bilim uchun ham a'lo baho qo'yadi. Kamiga bir darsning o'zida 3 yoki 4 tagacha baho o'quvchi kundaligini to'ldiradi. Buning natijasida o'quvchida yuzaki o'qish ko'nikmasi shakllanib bormoqda. O'qituvchi bu bilan o'zini ham, o'quvchini ham aldagan bo'ladi.

Hikmatulla TULIBAYEV

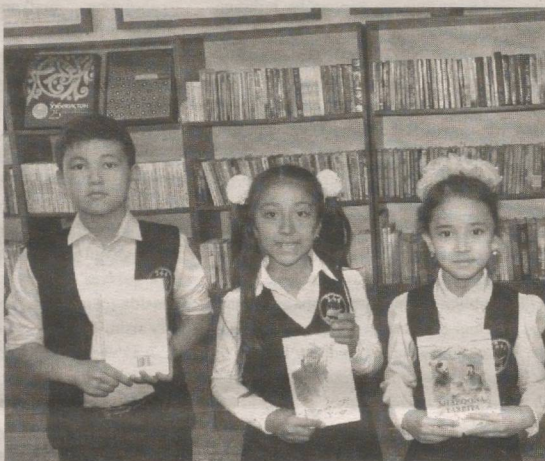
Besh tashabbus — besh imkoniyat

Yosh skripkachi Fotimaning Bellini mavzusidagi variatsiya usulida chalgan kuyini tomoshabinlar berilib tinglashdi. "Funny English" to'garagi a'zolarining inglizcha sahna ko'rinishlari, sport maydonidagi futbol o'yini atrofdagilarning e'tiborini tortdi.

Poytaxtimizdagi 149-maktabda o'tkazilgan "Besh tashabbus — besh imkoniyat" mavzusidagi ochiq eshiklar kuni ana shunday qizg'in tashkil etildi. Ayniqsa, ushbu maktabda nabirasi ta'lim olayotgan Hamidulla Usmonovning qo'l mehnati bilan yasalgan "Sirli sandiqcha", "Oltin so'ri" "Maktab binosi" deb nomlangan texnologik ijod ishlari o'quvchilarni shogird tushishga undadi.

Besh tashabbus doirasida uyushtirilayotgan tadbirlar o'quvchilarning yashirin iste'dodlarini namoyon etishiga turtki bo'ldi, — deydi maktabning ingliz tili fani o'qituvchisi Gulnoza Xolnizoyova. — Uchinchi tashabbusning yoshlar o'rtasida kompyuter texnologiyalari va internetdan samarali foydalanishga qaratilgani bois, o'quv mashg'ulotlarida AKTni samarali qo'llashga urinyapmiz. Mana shu bilimlarni qamrab olgan bir necha qismdan iborat "Kids' Test book" hamda "English pupil's book" qo'llanmalarini chop ettiryapmiz.

Yashnobod tumanidagi 244-maktabda ochiq eshiklar kuni doirasida to'garaklar festivali o'tkazildi. O'quvchilarning musiqa,

rassomlik, adabiyot, teatr va san'atning boshqa turlariga qiziqishini oshirishga xizmat qiluvchi "Raqqosalar", "Kichik xor", "Yosh musavvirlar", "Pazandalar" to'garaklari faoliyatidan lavhalar ko'rsatildi. Ikkinchi tashabbus, ya'ni yoshlarni jismoniy chiniqtirish, ularning sport bo'yicha qobiliyatini aniqlash maqsadida belbog'li kurash, shashka va voleybol musobaqalari o'tkazildi. Maktab direktori Mamlakat Abduvaliyevaning ta'kidlashicha, o'g'il-qizlarga hunar o'rgatish, ular ma'naviyatini yuksaltirish hamda kitobxonlikni keng targ'ib qilish bo'yicha tizimli ishlar amalga oshirilyapti.

Tumandagi 69-maktabda o'tkazilgan "Ochiq eshiklar kuni"ga ota-onalar, mahalla faollari taklif etildi. Tabiat va atrof-olam uyg'unligi aks etgan rasmlarni asfaltga chizgan bolalarning tasviriy san'atga ishtiyoqi yanada oshdi.

Poytaxtimizdagi 198-maktabda ham besh tashabbusga bag'ishlangan "Ochiq eshiklar kuni" ko'tarinki kayfiyatda tashkil etildi. "Yosh rassomlar" to'garagi rahbari Manzura Abdusamatova o'quvchilari bilan birgalikda manzara, portret, naqqoshlik, sopol idishga rasm solish yo'nalishida o'z ijod namunalari namoyish etishdi.

Shoira BOYMURODOVA
Burhon RIZOQULOV olgan surat.

Ijodkor bilan uchrashuv

Kattaqo'rg'on tumanidagi Madaniyat saroyida "O'zbekiston ovozi" gazetasi bosh muharrir o'rinbosari Farrux Hamroyev bilan ijodiy uchrashuv bo'lib o'tdi.

"Dunyoning ismi", "Onamning uyi" kabi she'riy kitoblari bilan tanilgan ijodkor Samarqand davlat universitetida tahsil olgan. Dastlabki maqolalari "Kattaqo'rg'on haqiqati" gazetasida chop etilgan. Tadbirda qalamkashning do'stlari, ustozlari, hamkasblari o'z xotiralari bilan o'rtoqlashdi.

— Beg'ubor bolaligim, qadrdon ustozlarim, adabiyotga oshno qilgan, kitoblar olamiga olib kirgan mehri ummon ota-onam sog'inchi meni qishloqqa chorlayveradi. Esimni taniganimdan beri uyimizdagi minglab kitoblar jamlangan kutubxonada

dars qilish sevimli mashg'ulotim edi. Nimagaki erishgan bo'lsam, o'sha mehnatlar va ustozlarim maslahatlari sabab deb hisoblayman, — deydi Farrux Hamroyev.

O'quvchi yoshlar shoir she'rlaridan na'munalar o'qidi. Ijodkor tomonidan yoshlarga o'zbek va jahon adabiyoti durdonalaridan iborat kitoblar jamlangani taqdim etildi.

Aziza BOYMURODOVA,
Kattaqo'rg'on tumanidagi
28-maktab direktori

Kirill va lotin yozuvining bir vaqtda amalda bo'lishi yozma savodxonlikning rivojlanishiga to'sqinlik qilmoqda. Davlatimizda lotin alifbosidagi yozuv tanlandimi, demak, yagona yozuv sifatida yuritilishi kerak, deb o'ylayman.

Dildor NURMUHAMMEDOVA

O'quvchi yaxshi o'qimasa, bilimi talabga javob bermasa, unga qo'llanadigan eng yaxshi chora — sinfdan qoldirishdir. Bir sinfda ikki marta o'qigan bola uchinchi bor qolmaslikka, hech bo'lmaganda, tengdoshlari o'rtasida uyalmaslikka harakat qiladi.

Hulkaroy AZIMOVA

Bir hamkasbimiz bor. Matematika fani o'qituvchisi. Uning darslarida o'quvchilar 100 foiz tayyor holatda qatnashadi. Bu o'qituvchida ortiqcha harakat va gaplar umuman yo'q. Juda qattiqqo'lligi bilan ham ajralib turadi. Bu ham o'qituvchining bir sifati.

Guli OLLOQLIYEVA

Shu chorakda bir o'quvchimga ikkita fandan hatto "2" baho ham qo'ymadim. Vaholanki u shunga loyiq edi. Lekin direktorimiz maktab reytingiga zarar deb hol-jonimga qo'ymagach, noiloj "3" qo'ydim. Ammo endi u sinfga qayta darsga kirmayman.

O'QITUVCHI

Sinfmda ota-onasi xorijga ketgan yoki o'gay onasi bilan yashaydigan o'quvchilar bor. Ular oddiygina e'tibordan, hatto jilmayib qarashimdan ham xursand bo'ladi. Ba'zida ularning boshini silab, erkalab qo'yaman. Bola har doim atrofdagilardan mehr kutib yashaydi.

Hafiza RASHIDOVA

Yillar davomida o'qituvchilar o'rindoshlik asosida o'tgan darslari uchun arzimagan haq olar edi. Ushbu masala ham o'z yechimini topganidan o'qituvchilar xursand.

Gulchehra ASHUROVA

"Men maktab uchun nima qildim?"

Ta'limda islohotlar shunday shior bilan ishlashga undamoqda

(Davomi. Boshi 1-betda)

Mazkur farmon bilan tanishar ekanman, xalq ta'limi tizimida faoliyat yuritayotgan mutaxassis va pedagog sifatida xursand bo'ldim. Boisi ta'lim sifatini rivojlantirishga ko'p jihatdan e'tibor qaratilayotgan va shart-sharoit yaratilayotganiga qaramay, ayrim masalalar o'z yechimini kutaypti. Tumanimiz miqyosida aytadigan bo'lsak, zamonaviy ko'rinishga ega, laboratoriya jihozlari bilan ta'minlangan maktablar sanoqli, desam, adashmayman. Shu bilan bir qatorda, ta'lim tizimida malakali kadrlarga ehtiyoj mavjud. Mazkur hujjatdan ko'zlangan maqsad ham qisqa davrda tizimni yuqori sifatga ko'tarish, qolaversa, o'qituvchilarning tajribasini oshirish, yoshlar ta'lim-tarbiyasi uchun qo'shimcha sharoit yaratishga qaratilgan besh tashabbusni amaliyotga tatbiq etishdir. Jumladan, konsepsiya 2030-yilga kelib, mamlakatimiz o'qituvchilarning ta'lim sohasidagi yutuqlarini baholash bo'yicha xalqaro dastur reytingida jahonning birinchi 30 ta ilg'or davlati qatoriga kirishishiga erishishga qaratilgan. Qolaversa, konsepsiyani amalga oshirish bo'yicha tasdiqlangan "Yo'l xaritasi" orqali bosqichma-bosqich natijalarga erishish belgilandi.

Tumanimizda kadrlar bilan ishlashga alohida e'tibor qaratib, ishini ularni toifalar bo'yicha tahlil qilishdan boshladik. Ayni paytda imkon qadar mutaxassis o'qituvchilarning toifasini oshirishga intilyapmiz. Xorijiy til, informatika va axborot texnologiyalari fani

o'qituvchilari malakasini oshirishga, o'quvchilarning so'f chet tilida gapirishi uchun harakat qilyapmiz. Bu borada Toshkent shahridagi Turin politexnika hamda Inha universitetlari bilan hamkorlikni boshladik. O'g'il-qizlarni informatika va axborot texnologiyalariga, rabototexnikaga qiziqitirish maqsadida Toshkent shahridagi Turin politexnika universiteti bilan hamkorlikda bitiruvchi o'quvchilar o'rtasida "Yosh dasturchi" ko'rik-tanlovini e'lon qildik. Ushbu loyihada yuqori ball to'plagan o'quvchilar mazkur universitetning ikki haftalik maxsus o'quv kurslarida qatnashish imkonini qo'lga kiritadi. Joriy o'quv yekunida turli sinovlardan iborat tanlov o'tkaziladi va yuqori natijaga erishgan o'quvchilarga universitetga kirish uchun 20 foizli ball ko'rinishida imtiyoz beriladi. Xuddi shu loyihani boshqa universitetlar bilan ham hamkorlikda amalga oshirish niyatidamiz. Fan olimpiadasi va bilimlar bellashuvi tahlili shuni ko'rsatadiki, o'quvchilarning informatika va axborot texnologiyasi bo'yicha bilim darajasi juda past. O'qituvchilarning malakasini ham yetarli darajada deb bo'lmaydi. Hozir mana shu darslarning sifatli o'tilishi uchun malakali professor-mutaxassislar, oliy ta'lim muassasalari o'qituvchilarini jalb qilib, pedagoglarning tajribasini oshirish bo'yicha amaliy ishlar olib borilyapti. Tumanimizda uchta xususiy maktab faoliyat yuritadi. Bu yil xususiy sherkchilik asosida maktablar tashkil etishga ahamiyat qaratyapmiz. Barcha maktablarda O'zbekiston Respublikasi milliy gvardiya bilan hamkorlikda bepul harbiy sport to'garaklari tashkil etdik. Kam quvvatga ega bo'lgan 8 ta maktabdagi o'quvchi sonini muqobilashtirish maqsadida o'quvchilarning ehtiyojidan kelib chiqib, qiziqarli intellektual to'garak va xorijiy (ingliz, fransuz) tillar bo'yicha qo'shimcha mashg'ulotlar uyushtiryapmiz. Bu budjetdan tashqari mablag' topish imkonini ham yaratmoqda.

Farmonda belgilangan asosiy masala ta'lim muassasalarini xalqaro baholash tizimiga bosqichma-bosqich tayyorlashdir. Bu borada ham tumanimizdagi 249-, 243-, 191-maktablarda PISA baholash tizimi bo'yicha tajriba-sinov amalga oshirilmogda. Shuningdek, konsepsiyada ko'zda tutilganidek, "Yo'l xaritasi" bo'yicha ishlarni rejalashtirganmiz. Avvalo, o'quv maskanlari binosini zamonaviy ko'rinishga keltirish va moddiy-texnik bazasini kuchaytirish, o'quv xonalari maxsus inventarlar bilan ta'mirlashga harakat qilyapmiz. Ta'lim tizimi rivojiga hissa qo'shayotgan mutaxassis sifatida "Men maktab uchun nima qildim?" degan g'oyani o'zimizga shior qilganmiz. O'ylaymanki, imkoniyat va shart-sharoitlar yaratilishi barobarida o'qituvchining o'zida fidoyi ishlashga yetarlicha xohish-istak bo'lishi muhim.

Zamira AZIMBOYEVA,

Olmazor tuman xalq ta'limi bo'limi mudiri

15-may —
Xalqaro oila kuni

Oilalar mustahkam bo'lsin

O'zbekiston yoshlar ittifoqi markaziy kengashida "Mening oilam — mening baxtim" deb nomlangan tadbir bo'lib o'tdi.

"Oila" ilmiy-amaliy tadqiqot markazi hamda O'zbekiston yoshlar ittifoqi tomonidan tashkil etilgan tadbirida "Ibratli oila" tanlovining Toshkent shahar bosqichi g'oliblari, fan, san'at, madaniyat, sport, ishlab chiqarish sohasida uzoq yillik tajribaga ega bo'lgan namunali oilalar, yosh oilalar, mutaxassislar va talabalar ishtirok etdi.

— 2018-yilning fevral oyida O'zbekiston yoshlar ittifoqi markaziy kengashida Yosh oilalar bilan ishlash bo'limi tashkil etilgan edi, — deydi bo'lim mutaxassisi Gulchehra Ashurova. — Qisqa vaqt ichida bo'limimiz tomonidan yoshlarni oilaga tayyorlash, yosh oilalar mustahkamligini ta'minlash maqsadida respublikaning barcha hududlarida aksiyalar, targ'ibot loyihalari tashkil etilib, targ'ibot materiallari tarqatildi. O'nlab ijtimoiy roliklar tasvirga olinib, telekanallar orqali uzatildi.

Tadbir davomida namoyish etilgan oilalar mustahkamligini ta'minlashga bag'ishlangan ijtimoiy roliklar yig'ilganlarga manzur bo'ldi. Fan, san'at, madaniyat, sport, ishlab chiqarish sohasida uzoq yillik tajribaga ega bo'lgan namunali oilalar vakillarining mustahkam oila qurishning siri, farzand tarbiyasi, bolalar iste'dodini aniqlash va yo'naltirish, er-xotin munosabatlarida o'zaro hamjihatlik mavzularidagi chiqishlari yoshlar uchun ibrat maktabi bo'ldi.

Bir guruh namunali oilalar vakillari "Oila" markazi va O'zbekiston yoshlar ittifoqi tomonidan taqdirlandi.

Dilobar MAMATOVA,

O'ZA muxbiri

Chet tillarni o'qitish va amaliy tilshunoslik sohasida xalqaro hamkorlik

Toshkentda chet tillarni o'qitish va amaliy tilshunoslik sohasidagi dolzarb masalalarga bag'ishlangan xalqaro anjuman bo'lib o'tmoqda.

Anjumaning birinchi kun tadbirlari I.M.Gubkin nomidagi Rossiya davlat neft va gaz universitetining Toshkent shahridagi filialida boshlandi.

Koreya Respublikasi xalqaro tadqiqotlar universiteti (KUIS — Korea University of International Studies, Seul), Rossiya davlat neft va gaz universitetining Toshkent shahridagi filiali va poytaxtimizdagi "ERIELL Prof Education" o'quv markazi hamkorligida tashkil etilgan tadbirida mahalliy va xorijlik olimlar, o'qituvchilar, talabalar ishtirok etdi.

Rossiya davlat neft va gaz universitetining Toshkent shahridagi filiali direktori o'rinbo-

sari — ijrochi direktori Abdulla Magrupov, "Buyuk Kelajak" xalqaro nodavlat tashkiloti Ekspertlar kengashi ijrochi direktori Zuhra Azimova va boshqalar O'zbekistonda barcha sohalar kabi ilm-fan va ta'lim yo'nalishida katta o'zgarishlar bo'layotgani, bu xorijiy davlatlar bilan xalqaro hamkorlikni yanada mustahkamlashda yaxshi samara berishini qayd etdi.

Tadbirida chet tillarni o'qitish va amaliy tilshunoslikning dolzarbligi, tarjima muammolari, ko'ptillilikning muhim omillari va bu borada yechimini kutayotgan masalalar tahliliga asosiy e'tibor qaratildi.

— Xalqaro anjuman O'zbekistonda birinchi bor o'tkazilmogda, — dedi Pusan milliy universiteti professori Azamat Akbarov. — Bundan oldin bu kabi anju-

manlar Bosniya va Gersegovina, Xorvatiya, Qozog'istonda tashkil etilgan. Nufuzli tadbirning yurtimizda bo'lib o'tayotgani dunyo hamjamiyati oldida o'z nufuzini mustahkamlab borayotgan O'zbekistondagi yangi islohotlar bilan bog'liqdir. Negaki, bugun biz barcha sohalar bo'yicha xalqaro aloqalarni mustahkamlab, amaliy natijalarga erishmogdamiz. Chet tillarni o'qitish masalalaridagi o'zaro ilmiy hamkorligimiz ham shunday ezgu maqsadlarga qaratilgani bilan e'tiborga loyiq.

Anjumanda 35 mamlakatdan 300 dan ortiq til, madaniyatlararo ta'lim va tilshunoslik sohasi mutaxassislari qatnashmogda. Ular 16 yo'nalishda o'z tajribalari bilan o'rtoqlashadi. "Oxford university press" nashriyoti tayyorlagan kitoblarni ko'rgazma-savdosi ham bo'lib o'tadi.

— Bu anjumanga taklif etilganimdan xursandman, — dedi Yangi Zelandiyaning Messi universiteti professori Sintiya Uayt. — Chunki bu yerda chet tillarni o'rganish bilan bog'liq masalalarda mahalliy va xorijiy mutaxassis, olimlarning ma'ruzalarini tingladik. Shu vaqtga qadar, universitetimiz uchun o'zbek olimlari bilan aloqalarni yaxshi yo'lga qo'yish imkonini bo'lmadi. Istagimiz, bu kabi anjumanlar sabab ikki davlat olimlari o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlashdir.

Tadbirida amaliy tilshunoslik va professional yo'naltirilgan tarjima muammolari, madaniyatlararo mulloqot kabi masalalar yuzasidan fikr almashildi.

Nasiba ZIYODULLAYEVA,
O'ZA muxbiri

9-may — Xotira va qadrlash kuni

Dunyoga tinchlik kerak!

Ikkinchi jahon urushining dunyo xalqlari hayotiga ko'rsatgan dahshati, ajdodlarimizning tinchlik va barqarorlik yo'lidagi jonfidorliklari moziy qatrlarida mangu yodnoma bo'lib qoldi. Do'stlik tumanidagi 6-maktabning tarix fani o'qituvchisi Ulug'bek Tojimurodovning "O'zbekiston sanoati va qishloq xo'jaligi front xizmatida" mavzusidagi ochiq darsi ana shu tarixiy davrni tahlil qilish va udan to'g'ri xulosa chiqarishga xizmat qildi.

Ochiq darsni ekspert sifatida tuman XTB sho'ba mudiri Odil Qilichev va 6-maktab direktorining o'quv ishlari bo'yicha o'rinbosari Qobil Usmonov tahlil qildi.

O'quvchilarga urush yillari O'zbekiston sanoati qishloq xo'jaligidagi ahvol, aholi turmushidagi qiyinchiliklar, o'zbek xalqining bag'rikengligi va baynalmilal yordami haqida tushuncha berishni pedagog darsning ta'limiy maqsadi etib belgiladi. Tarbiyaviy maqsadlar esa o'quvchilarni tariximizni o'rganishda O'zbekiston istiqlolining ahamiyati, qadr-qimmatini va inson mehnati, fidoyiligini yanada chuqur his etish, yurt tinchligi va osoyishtaligining qadriga yetishga undashdan iborat. Urush voqealiklariga xolis baho berish, tarixiy tushunchalar ma'no-mazmunini bilan tanishtirib, atamalardan o'z o'rnida foydalanishga o'rgatish esa rivojlantiruvchi maqsad bo'ldi. Tashkiliy qismda muallim o'quvchilarning darsga tayyorgarligini tekshirdi, davomatni aniqladi, navbatchi ishiga baho berdi.

Ekspert fikri (O.Qilichev):

— Birinchi galda darsning maqsadi to'g'ri tanlandi. Maktabning 10-"A" sinfi-dagi tarix fanidan o'tkazilgan darsga Afg'on urushi qatnashchisi E.Xolboyev, iste'fodagi harbiy xizmatchi Sh.Musurmonov va mehnat faxriylari taklif etilgani mavzuning ta'sirchanligini oshirdi.

O'tilgan mavzu — "Ikkinchi jahon urushining boshlanishi hamda O'zbekistonning urush girdobiga tortilishi" bo'yicha uyga berilgan vazifa tekshirildi. Quyidagi jadvaldagi barcha ustunlarni to'g'ri va to'liq to'ldirgan o'quvchilar rag'batlantirildi:

Urushning sabablari	O'zbekistonning urushga tortilishi	Aholining ko'chirilishi	Mudofaa fondi

O'tilgan mavzuni mustahkamlash uchun "Kvadrati test" metodi qo'llanildi:

1. 1939-yil 23-avgustda kimning taklifi bilan Moskvada SSSR va Germaniya o'rtasida 10 yil muddatga hujum qilmaslik to'g'risida bitim imzolandi?

2. 1939-yil 23-avgustda Moskvada SSSR va Germaniya o'rtasida imzolangan 10 yil muddatga hujum qilmaslik to'g'risidagi bitim tarixga qaysi nom bilan kirgan?

3. 1939-yil 1-sentabrda Adolf Gitler boshchiligidagi Germaniya Yevropadagi qaysi mamlakatga hujum qildi?

4. Nechanchi yili qizil armiya Latviya, Litva va Estoniya hududlarini bosib oldi va ularni majburiy ravishda sobiq ittifoq tarkibiga kiritdi?

5. Toshkent piyodalar bilim yurti bitiruvchilari bo'lgan diviziya shtabi boshlig'i kim edi?

6. Qaysi sana tong saharida gitlerchilar Germaniyasi o'zaro hujum qilmaslik haqida shartnoma bo'lishiga qaramay, to'satdan SSSRga bostirib kirdi?

7. Ikkinchi jahon urushi davrida respublikaga rahbarlik qilgan O'zbekiston Kompartiyasi Markaziy Komitetining birinchi sekretari kim?

8. Qachon Millatlar Ligasi SSSRni agressiyachi mamlakat deb e'lon qildi?

9. Urushning dastlabki kunlari respublikaning shahar va tuman harbiy komissarliklariga ko'ngillilardan nechta ariza kelib tushgan?

10. O'rta Osiyo va Qozog'iston respublikalariga evakuatsiya qilingan 308 korxonaning qanchasi O'zbekistonga joylashtirildi?

11. 1941-yil oxirigacha O'rta Osiyo va Qozog'iston respublikalariga evakuatsiya qilingan korxonalarning nechitasi ishga tushirildi?

12. Toshkent aviatsiya zavodi qachon barpo etildi?

13. Bosqinchilikdan iborat bo'lgan, tajovuzkorlikka asoslangan harakat nima deb ataladi?

14. Lotinchada "bo'shatmoq, xoli qilmok" ma'nolarini anglatadi. Odamlar, tashkilotlar, korxonalar, badiiy va boshqa qadriyatlar urush, tabiiy ofat kabilar xavfidan saqlash maqsadida biror joydan boshqa joyga ko'chirish — bu ...

V.Russkix	1941-yil oktabrida	1940-yil
Molotov-Ribbentrop pakti	1941-yil 22-iyun	Polsha
1939-yil 14-dekabr	50 ta	Evakuatsiya
100 ta	Agressiya	14 ming
I.V.Stalin	Usmon Yusupov	I.V.Stalin

Javoblar:

5 V.Russkix	12 1941-yilning oktabrida	4 1940-yil
2 Molotov-Ribbentrop pakti	6 1941-yil 22-iyun	3 Polsha
8 1939-yil 14-dekabr	11 50 ta	14 Evakuatsiya
10 100 ta	13 Agressiya	9 14 ming
15 I.V.Stalin	7 Usmon Yusupov	1 I.V.Stalin

respublika bo'yicha 230 ta sanoat korxonasi mudofaa mahsulotlarini ishlab chiqara boshladi. 1941-yil 14-dekabrda harbiy korxonalar xodimlari urushga safarbar qilinganlar qatoriga qo'shildi va shu korxonalarga birlashtirildi. Mehnat intizomini buzganlar qattiq jazolanib, o'zboshimchalik bilan ketib qolganlarga 5 yildan 8 yilgacha qamoq jazosi belgilandi.

O'zbekiston sobiq ittifoqning asosiy jangovar aslaha ta'minotchilaridan biri sifatida 22 ming dona minamyot, 500000 dona snaryad hamda millionlab dona gimnastyorka, sanitar poyezd, paxtali ust-bosh, etik va askarlar uchun boshqa kiyim va mahsulotlarni frontga yetkazib berdi. Urush davrida harakatdagi armiya zarur narsalarning hammasini: texnika, qurol-yarog', o'q-dori, oziq-ovqatlarni uzluksiz olib turdi. Og'ir mehnat mashaqqati asosan ayollar, qariyalar va o'smirlar zimmasiga tushdi.

O'zbekistonliklar front ortida sobiq sovet ittifoqi tarkibidagi xalqlar bilan birga g'anim ustidan ishonchli g'alabaga fidokorona mehnati bilan hissa qo'shdi va tarixda misli ko'rilmagan jasorat namoyish etdi. Shunday qilib, urush yillari O'zbekiston qishloq xo'jaligi xodimlari eng murakkab va og'ir

ligi, sabr-toqati va bardoshi bilan dunyo xalqlarini hayratga soldi.

Oxirgi slayd orqali gimnastyorka, minamyot, sanitar poyezdi atamallari kengroq izohlandi.

Pedagog o'quvchilarga savol bilan yuzlandi:

— Ayting-chi, hozirgi kunda Ikkinchi jahon urushi qatnashchilariga yurtimizda qanday ehtirom ko'rsatilmoqda?

So'ng 9-may — Xotira va qadrlash kuniga bag'ishlangan "Ikkinchi jahon urushida O'zbekistonning g'alabaga qo'shgan hissasi" roligidan parcha namoyish etilgach, barcha fikrlar umumlashtirildi.

Ekspert fikri (Q.Usmonov):

— O'qituvchi zamonaviy multimedia vositalaridan unumli foydalandi. Muallim tayyorlagan dars ishlanmasi ushbu mavzuning o'quvchilar tomonidan puxta o'zlashtirilishiga xizmat qildi.

Yangi mavzuni mustahkamlash uchun "5x5=25" metodidan foydalanildi.

"5x5=25" o'yini interfaol metod bo'lib, o'quvchilar 4 guruhga bo'lindi va har bir guruhga sardor tayinlandi. Guruhlarga tarqatilgan tabloda test topshiriqlari bajarildi. Bu tabloda 5 ta savol va javob variantlari uchun 5 ta nuqta berilgan. Guruh a'zolaridan biror o'quvchi to'g'ri javobni kerakli nuqta orqali belgilasa, tabloga joylashtirilgan chiroq yonadi. Qaysi guruhning tablosi birinchi bo'lib yonsa, shu guruh g'olib sanaladi va rag'bat yorlig'i oladi.

1. 1941-yil 14-dekabrda harbiy korxonalar xodimlari urushga safarbar qilinganlar qatoriga qo'shildi va shu korxonalarga birlashtirildi. O'zboshimchalik bilan ketib qolganlarga qanday jazo belgilangan?

A) Jarima; B) Ogohlantirish;

D) Qatlg hukm; E) 5 yildan 8 yilgacha qamoq; F) 2 baravar oshirilgan soliq.

2. 1944-yil martda qayerda O'rta Osiyodagi dastlabki zamonaviy metallurgiya kombinati — O'zbekiston metallurgiya zavodining birinchi navbati ishga tushirildi?

A) Toshkentda; B) Samarqandda; D) Bekobodda; E) Buxoroda; F) Qibrayda.

3. O'zbekiston sobiq ittifoqning asosiy jangovar aslaha ta'minotchilaridan biri sifatida frontga qancha minamyot yetkazib berdi?

A) 20 ming dona; B) 22 ming dona; D) 25 ming dona; E) 32 ming dona; F) 35 ming dona.

4. Urush davrida O'zbekistondagi shaharlarda ishchi va xizmatchilarga kuniga nechta gramdan nom berildi?

A) 300—400 gramm; B) 200—300 gramm; D) 500—600 gramm; E) 300—500 gramm; F) 400—500 gramm.

5. Turli millatga mansub yetim bolalardan 15 nafarini boqib, tarbiyalagan oilani toping.

A) Shoahmad Shomahmudov; B) Hamid Samadov; D) Fotima Qosimova; E) Soli Turdiyev; F) Shoahmad Samadov.

Dars yakunida barcha o'quvchilar baholandi. Mavzuni qayta o'qib, quyidagi jadvalni to'ldirish uyga vazifa sifatida topshirildi:

Mudofaa fondi	Sanoat	Qishloq xo'jaligi	Ko'chirib keltirish

Ekspert fikri (O.Qilichev):

— Darsda pedagog o'z oldiga qo'yan maqsadiga erishdi. Ammo sinf o'quvchilarining uch nafari darsda biroz e'tiborsiz o'tirdi. Agar o'qituvchi ushbu o'quvchilarning ham faol ishtirok etishiga erishganida yanada yaxshi bo'lar edi.

Darsni "Ma'rifat" muxbiri
Dilshod RO'ZIQULOV
kuzatdi.

Urush yillari harbiy xizmatchilar oilalari, urush nogironlari, yetim bolalardan iborat ming nafardan ortiq kishi, jumladan, 200 000 bola O'zbekistonga evakuatsiya qilindi. Toshkentlik temirchi usta Shoahmad Shomahmudov oilasi 15, Hamid Samadov oilasi 13, Fotima Qosimova oilasi 10 bolani o'z farzandidek ardoqlab, quchoq'iga oldi. Xullas, urush yillari o'zbek xalqi o'zining bag'rikengligi, mehmondo'st-

Sud himoyasida

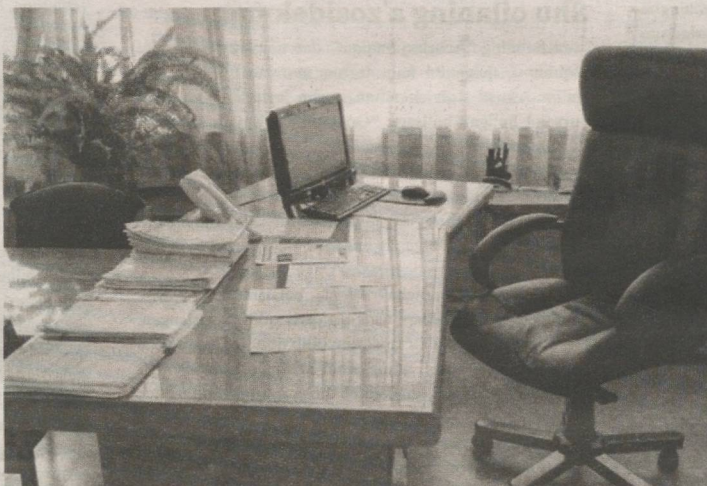
Adolatdan yorishgan chehralar

Yurtimizda "Inson va uning manfaatlari barcha narsadan ustun" tamoyili asosida keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Ayniqsa, sudlar faoliyati shaffofligi va ochiqqligining ta'minlanishi, har bir ish yuzasidan qonuniy, asosli va adolatli qaror chiqarish yo'lida muhim ishlar amalga oshirilmoqda.

Bir paytlar sudda ayblangan fuqaro kamida jarima to'lash bilan qutulgan. Oqlov hukmi qariyb chiqarilmagan. Sud chiqargan dastlabki qarorni boshqa sud inkor etmagan. Shu tariqa aybsiz aybdorlar ham jazoga tortilavergan. Bugun sudlar faoliyatida butunlay boshqacha manzarani kuzatish mumkin. Har bir ish sinchkovlik bilan, xolisona ko'rib chiqilyapti.

Shu yilning mart oyida Jinoyat ishlari bo'yicha Toshkent shahar sudi kassatsiya instansiyasida Olmazor tumanidagi 146-maktab direktori Zuriyat Ahmedovaga nisbatan ko'rilgan ish ham odil sudlovning yorqin namunasi bo'ldi. Xo'sh, mahalla ahli alohida hurmat qiladigan, o'quvchilarning sevimli insoni bo'lgan maktab direktori Zuriyat Ahmedova qaysi xatti-harakati uchun ayblangan edi?

Dalaboy aka va Ximoliya aya ko'p yillar xalq ta'limi tizimida ishlab, yoshlarga ta'lim-tarbiya bergani uchun mahalla-ko'y ularni alohida hurmat bilan yodga oladi. Bu

torning ish uslubini boshqa maktablarda ham ommalashtirishni tavsiya etadi. Biroq...

2016-yil yozida kutilmaganda maktabga Toshkent shahar moliya boshqarmasi nazorat-taftish guruhi xodimlari kelib, tekshiruvni boshlaydi. Tekshiruvchilar to'plagan "dalillar" asosida maktab direktori lavozimini suiiste'mol qilish, xodimlarni noqonuniy ishga olish, o'zganing mulkini talon-toraj qilish, xullas, yana bir qancha vajlar bilan aybdor sifatida sud qilinadi. 2017-yil 16-iyun kuni Jinoyat ishlari bo'yicha Olmazor tuman sudi hukmiga ko'ra, Zuriyat Ahmedova Jinoyat kodeksining tegishli moddalariga binoan 2,5 yil muddatga mansabdorlik va moddiy javobgarlik vazifalari yuklatilgan lavozimlarda ishlash huquq-qidan mahrum qilinadi. Unga eng kam ish haqining 110 baravari, ya'ni 16 475 250 so'm miqdorida jarima jazosi qo'llaniladi.

Sud hukmini o'qib, o'ylagani cho'rtmasan, kishi. Maktab direktori o'qituvchilari, farrosh, bino qorovuli, laborant, bog'bon, hovli supuruvchi va yana shunga o'xshash xodimlar oyligidan urib qolib, bir necha yuz million so'm mablag'ni o'zlashtirgani nechog'lik haqiqatga yaqin? Sud hukmida qayd etilgan noqonuniy ishlar va pul o'zlashtirish amaliyotini ayol kishi yuqorda tursin, uddaburon, qilni qirg yoradigan erkak ham amalga oshirishi dargumon. Hukmda qayta-qayta takrorlangan 102 million so'm mablag'ni talon-toraj qiladi, "84 million so'm pulni o'zlashtirdi", "97 million so'm davlatga zarar yetkazdi", "120 million so'm ortiqcha maosh to'ladi" kabi jumalarni o'qib, bir pedagogning hayoti va

faoliyatini badnom qilishga yetarlicha "dalil" to'planganiga amin bo'lasiz.

— Turmush o'rtog'im Zuriyatga qilingan tuhmat, dastlab mening boshimda sinab ko'rilgan. Aniqrog'i, 2010-yili mening ham haq-huquqlarim poymol bo'lgan, adolatsizlikka uchrab, asossiz jazolanman, — deydi Yunusobod tumanidagi 21-maktab direktori Nurmahamat Ahmedov. — Ammo adolatni qaror topirish uchun erta-yu kech yugurib-yeldim, aybsiz ekanimni isbotlash uchun bormagan joyim, gaplashmagan odamim qolmadi. Shukrki, odil sudlov meni oqladi, aybsiz deb topdi. Boshimga mana shunday tashvish tushgan paytda vaziyatdan foydalanib, ayolimning ham aybsiz aybdorga chiqarilgani oilamiz uchun qattiq zarba bo'ldi. Aybdor bo'lmasak-da, hamkasblar, o'quvchilar, qarindosh-u qo'ni-qo'shnilarim oldida mulzam bo'ldik. Biroq haqiqatni yuzaga chiqarish, haq-huquqimiz tiklanishi uchun tinimsiz kurashdik. Sa'y-harakatlarimiz besamar ketmadi. Haqiqat qaror topib, oilamizga yana shodlik va quvonch kirdi, adolatning hayotda juda muhim ahamiyat kasb etishiga amin bo'ldik.

Mamlakatimizda o'qituvchilar qadr-qimmatini va obro'si tobora ortmoqda. Jinoyat ishlari bo'yicha Toshkent shahar sudi kassatsiya instansiyasi sudlov hay'ati a'zolari bir ta'lim fidoyisining qadr-qimmatini uchun o'z hamkasblari chiqargan hukmni bekor qilishga yetarli dalil va asoslar topdi. Sudlov hay'ati a'zosi, №1-225/17-sonli jinoyat ishi yuzasidan ma'ruzachi, sudya S.Sodiqov

Zuriyat Ahmedovanning ishi yuzasidan shunday fikr bildirdi:

— Inson taqdiri, ayniqsa, pedagogning qadr-qimmatini turli taxminlar asosida hal qilinishi mutlaqo noto'g'ri. Birinchi bosqich sudi mazkur jinoyat ishini ko'rishda Oliy sud Plenumi qarori tushuntirishlariga rioya etmagan. Shuningdek, Jinoyat-protsessual kodeksining 22-moddasi talablari asosida ish bo'yicha isbotlanishi lozim bo'lgan barcha holatlar sinchkovlik bilan, har tomonlama, to'la va xolisona tekshirib chiqilmagan. Bu so'roq qilingan sudlanuvchi va guvohlarning ko'rsatmalari hamda dastlabki tergov davomida to'plangan hujjatlarga yetarlicha

...Zuriyat Ahmedova uyidek qadrdon bo'lgan ta'lim muassasasi ostonasiga qadam qo'yganida ko'ngli to'ldi, ko'zida beixtiyor yosh qalqidi.

baho berilmaganidan dalolat. Tekshirish va surishtirish ishlari bilan ma'lum bo'ldiki, 2016-yili Olmazor tumanidagi 146-maktabda o'tkazilgan tekshiruv ishlari xolislik bilan amalga oshirilmagan. Z.Ahmedova va boshqalar tomonidan vedomostlardagi imzolarni qalbakilashirish orqali oylik maoshlarning talon-toraj qilingani bo'yicha bironta dalil aniqlanmagan. Nazorat-taftish guruhi xodimlari tekshirish davomida maktab direktoriga munosabati yaxshi bo'lmagan ayrim o'qituvchilarninggina ko'rsatmalarini asos qilib olgan. Ishga bunday yondashuv xolislik va adolatni ta'minlamaydi.

Jinoyat ishlari bo'yicha Toshkent shahar sudi kassatsiya instansiyasi sudlov hay'ati Z.Ahmedovanning ishi bo'yicha yo'l qo'yilgan xatolar, qonunbuzarlik holatlari, dalillar to'plash jarayonidagi nohaqliklar haqida batafsil to'xtalib o'tdi. Sud Zuriyat Ahmedovaga qo'yilgan ayblovlarini bekor qilib, Jinoyat kodeksining tegishli moddalarida nazarda tutilgan jinoyi hodisalar yuz bermagani sababli uni oqladi.

Zuriyat Ahmedova boshdan o'tkazgan bunday tashvishlar tufayli ko'p siqildi. Biroq uch nafar farzandini yaxshi inson qilib tarbiyalab, elga qo'shgan, minglab o'quvchilarning bilim va salohiyatini oshirishda boshqosh bo'lgan, o'quvchi va o'qituvchilarning sevimli rahbari sanalgan bu ayolga qilingan adolatsizlik uzoqqa cho'zilmadi. Haqiqat qaror topdi.

Toshkent shahar xalq ta'limi bosh boshqarmasining 2019-yil 10-apreldagi buyrug'i asosida Zuriyat Ahmedova Olmazor tumanidagi 146-maktab direktori lavozimiga tiklandi.

...Zuriyat Ahmedova uyidek qadrdon bo'lgan ta'lim muassasasi ostonasiga qadam qo'yganida ko'ngli to'ldi, ko'zida beixtiyor yosh qalqidi. Maktab o'quvchilarning barchasi qo'lda guldasta bilan o'zlari uchun nihoyatda qadri bo'lgan ustozni kutib oldi. Ma'yus tortgan chehralar yana shodlikdan yorisha boshladi.

Hasan MO'MINOV,
jurnalist

Tekshiruvchilar to'plagan "dalillar" asosida maktab direktori lavozimini suiiste'mol qilish, xodimlarni noqonuniy ishga olish, o'zganing mulkini talon-toraj qilish, xullas, yana bir qancha vajlar bilan aybdor sifatida sud qilinadi.

oila farzandlari ham ota-onasiga munosib inson bo'lib voyaga yetdi. 5 qiz va bir o'g'ilning to'rt nafari ota-ona kasbini davom ettirib, pedagoglikni tanladi. Oilaning ikkinchi farzandi Zuriyat ota-onasiga havas qilib matematika fani o'qituvchisi bo'ldi.

Zuriyat Ahmedova 1983-yili Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika institutini tugatganidan o'ng Olmazor tumanidagi 165-maktabda o'quvchilarga matematikadan dars bera boshlaydi. O'z kasbini sevgan, izlanish va intilishdan charchamaydigan pedagogning mahoratini atrofidagi hamkasblari yaxshi bilardi. Shu bois, uni direktorlar ko'p marotaba o'z maktabiga chorlagan. U kasbiy salohiyatini yanada oshirish maqsadida bir muddat O'zbekiston Milliy universiteti qoshidagi S.Sirojiddinov nomidagi akademik litseyda ishladi.

Zuriyat Ahmedova 1999-yili 146-maktabda o'quv ishlari bo'yicha direktor o'rinbosari bo'lib faoliyat yuritdi. U mazkur lavozimda haqiqiy rahbarlik salohiyatini ko'rsatdi. 2003-yili maktab direktori bo'lganidan ko'p o'tmay, bir paytlar moddiy va ma'naviy holat yomonlashgan maktab namunali ta'lim muassasalari qatoriga qo'shildi. Tuman xalq ta'limi bo'limi talabchan, muammo va kamchiliklarni e'tiborsiz qoldirmaydigan direk-

Zuriyat Ahmedova boshdan o'tkazgan bunday tashvishlar tufayli ko'p siqildi. Biroq uch nafar farzandini yaxshi inson qilib tarbiyalab, elga qo'shgan, minglab o'quvchilarning bilim va salohiyatini oshirishda boshqosh bo'lgan, o'quvchi va o'qituvchilarning sevimli rahbari sanalgan bu ayolga qilingan adolatsizlik uzoqqa cho'zilmadi. Haqiqat qaror topdi.

Xayolimdagi matonat timsoli

Sevimli yozuvchim Xudoyberdi To'xtaboyevning deyarli barcha asarlarini o'qiganman. Tengqurlarim hayotidan olingani uchunmi, go'yo asar qahramonlari bilan hamnafas yashagandek bo'laman. Ayniqsa, "Besh bolali yigitcha" romanidagi Orifjon bilan chin o'rtoq tutindim: o'rtoqlari masxaralaganda hi-moyamga olgim; otasi urushga ketganda, yonida turib tirkak bo'lgim; onasidan ajralib qolganida dardiga davo bo'lgim; ukalarini opichib yurganida yelkadosh bo'lgim keldi. Ammo men sizlarga Orifjon haqida emas, onasi Karomatbibi haqida to'lib-toshib so'zlagim keldi. Tasavvurimda Karomatbibi hamma onalar qatori oddiy ona emas, buyuk ONA. Uning sabr-u matonati dunyo bo'ylab ulashsa ham yetadi...

Men ham yaqinda otamdan ayrildim... Ustozim uyimzga kelganida meni yoniga olib: "Sen aqllisan, qara, katta bo'lding, onajoning ko'z yoshingni ko'rsa, joni og'riydi. Shuni xohlaysanmi, bolam?" dedi. Odamlar siyraklashgach, sekingina darsxonamga kirdim. O'qigim kelmasa-da, kitoblarni titkilab vaqt o'tkazgim keldi. Kitoblarni taxlay turib, qo'limga "Besh bolali yigitcha"ni oldim. Birdan hushyor tortdim: "Otam orzu qilgandek farzand bo'laman. Onajonimni asrayman. Men, albatta, onam bilan Orifjonning onasi haqida suhbatlashaman, shunda onam ham ovunadi". Suhbatlashish uchun onamning yolg'iz qolishini kutdim.

Bir-ikki kun o'tgach, hamma qarindoshlarimiz ketdi. Uyda faqat o'zimiz qoldik. Kechqurun ovqatlanib bo'lib, onamga yuzlandim: "Ona, o'tgan yili bitta kitobni olib beruvdingiz-ku, eslaysizmi? Shuni yana qayta o'qiy boshladim". Negadir bu safar onam har doimgidek, "Ko'p gapirma, boshim og'riyapti, mayli, o'zing o'qib olayvergin, bir kuni aytib berasan", demadi. Meni eshitmasa ham xafa bo'lmasdim. Chunki bir necha yildan beri betob otamni parvarish qilib horigan, ishdan charchab keladigan onamning holatini tushunardim. Lekin bugun indamadi. "Gapir, qo'zichog'im, gapir", dedilar. Shundan so'ng Karomatbibining og'ir sharoitlarda chidaganini, o'g'li Orifjonni yoniga olib, mashhaqqatli kunlar ham o'tib ketishini, farzandlari bilan do'stona suhbatlashganini onamga so'zlab berdim. Ancha vaqt jim qoldik. Onam sekingina: "Juda matonatli ayol ekan", dedilar. Topdim! Orifjonning onasini qanday tasvirlashni bilaman endi. Men tasavvurimdagi MATONATLI ONA timsolini Karomatbibida ko'rdim.

Samandar OMONOV,
Termiz tumanidagi
9-maktab o'quvchisi

Ma'rifat kitobxoni

Shu oilaning a'zosiidekman

Kitobning "Achchiq haqiqat" deb nomlangan qismini o'qidim-u, qolganini ham tezroq mutolaa qilishga shoshdim. Asarni o'qir ekanman, ayrim joylarida juda ham xursand bo'lgan bo'lsam, "Opajonim" qismida ko'nglim buzilib ketdi.

Bolalar uyga qaytayotib, Omonning san'ati tufayli non topishganda juda xursand bo'lib ketdim. Ularning nonni inoqlikda bo'lishib yeyishganiga havasim keldi. Yomon amaki nonlarini tortib olganda esa ko'z yoshlarimni tiyib tur-olmadim.

"Besh bolali yigitcha" asarida bolalarning o'smirlik davridagi qiyinchiliklari ham qiziqarli qilib tasvirlangan. Fikrimcha, yozuvchi farzandlarim bilib qo'ysin: hayot yo'li hamisha ravon emas, uning sinovlaridan o'tgan insongina g'alaba qozonadi, deya kitobxonga murojaat qilgandek tuyuldi.

Xayolimdan har xil o'ylar, fikrlar birin-ketin o'ta boshladi. Bolalar eson-omon uyiga yetib borganida juda sevindim. Go'yo shuncha yo'lni ular bilan birga bosib o'tib, manzilga yetib kelgandek, o'zimni shu oilaning bir bo'lagidek his etdim.

Sevara NORBOYEVA,
Zomin tumanidagi 6-maktab o'quvchisi

Mehr-oqibatni o'rgatuvchi asar

Menga kitobning "Jajji singlim o'lim to'shagida" bobi juda yoqdi. Bu bob Orifjonning bolalar uyiga singillarini ko'rishga borishi, kichik singlisi Robhiyaning qizamiq bo'lib shifoxonaga tushib qolishi kabi voqealar bilan boshlanadi.

Kasalxonada katta singlisi Zulayho Orifjonni ko'rib, xursandligidan o'ksib-o'ksib yig'laydi. Robhiyaning bir o'limdan qolganini gapirib beradi. U

akasidan: "Yeydigan biron narsa olib keldingizmi?" deb so'raydi. Robhiyaning qovun, uzum, shaftoli yegisi kelayotganini aytadi. Orifjon singillariga yegulik olib berish uchun tufisini sotmoqchi bo'ladi. "Yozda yalangoyoq yursa ham bo'ladi-ku", deb o'ylaydi. Lekin savdosi o'ngidan kelmaydi. Endi u bozorga borib sotuvchilardan kasal singlisi uchun bir bosh uzum berishlarini so'raydi. Hech kim bermagach, o'g'irlik qilishga maj-

bur bo'ladi. Orifjonning keyingi taqdiri yanada chigallashib ketadi...

Xullas, ushbu bobda onasidan ayrilgan, otasi urushda bo'lgan Orifjonning ukalari uchun har narsaga tayyorligi juda ta'sirli tasvirlangan. Men undan haqiqiy o'g'li bola qanday bo'lishi kerakligini o'rgandim!

Hasan VAFOQULOV,
Navoiy shahridagi
1-IDUM o'quvchisi

Orifjonni yaxshi ko'rib qoldim

Assalomu alaykum, "Marifat" gazetasi ijodkorlari!

Siz tavsiya qilgan uchinchi kitobni ham mazza qilib mutolaa qildik. "Sariq devni minib", "Jannati odamlar", "Yo'llar va yillar" kabi asarlar muallifi Xudoyberdi To'xtaboyev — mening eng sevimli adibim. Unga achchiq qismat haqida hikoya qilib, ili harorat hadya etish iste'dodi berilgan. Aynan shuning uchundir, yozuvchining kitoblarini o'qib, oxirgi betini yopar ekanman, ko'nglimda ili harorat his qilaman.

"Besh bolali yigitcha" — ajoyib asar. Unda urush davrining azob-uqubatga, g'am-tashvishga to'la kunlari mohirona aks ettirilgan. Asarni o'qir ekanmiz, har xil hissiyotlar bizni o'ziga jalb qiladi. Goh kulgi ko'nglimizni ko'tarsa, goh o'rinni qayg'u egallaydi.

Asardagi otinbibi xola va qishloqning bir qancha ayollari Bibi Fotimayi Kibriyoning ro'mollari deb, aslida, doka-ni rosa talashgan lavha menga juda yoqdi. O'zimni kulgidan tiyolmadim. Orifjonning onasi traktor tagida qolganini o'qiganimda esa yig'lab yuborishimga sal qoldi.

Asarni o'qiganimda o'sha paytda ham "detdom"lar bo'lganini bildim. Hozir esa ular "Mehribonlik uyi" deb ataladi. O'sha vaqtda ularga otasi frontga ketgan bolalar qabul qilingan. Mehribonlik uylariga esa ota-onasi, yaqinlaridan ajralgan bolalar olinadi. Ba'zi bolalarni esa ota-onasi tirik bo'la turib tashlab ketadi.

"Besh bolali yigitcha"ni o'qiganimdan so'ng Orifjonni juda yoqtirib qoldim. Undan o'rnak olsak bo'ladi. Bolalik chog'lari juda og'ir mehnatga to'g'ri kelgan bo'lsa-da, u hech qachon nolimaydi.

Baxtga erishish uchun sabr, mehnat qilish kerak. Orifjon sabr qildi, mehnatdan qochmadi hamda baxtga erishdi — g'alaba qozondi!

Zarnigor ISROILOVA,
Asaka tumanidagi
6-maktab o'quvchisi

Bu asarni kino qilish kerak!

Assalomu alaykum, hurmatli "Ma'rifat" gazetasi jamoasi!

Men gazetangizning har bir soni bilan muntazam tanishib boraman. Keyingi paytlarda gazetada har oyda bitta badiiy asar muhokamasi berib borilayotgani meni qiziqitirib qo'ydi. Bu gal Xudoyberdi To'xtaboyevning "Besh bolali yigitcha" asari o'qishga tavsiya etilganini eshitib, asar haqidagi fikr-mulohazalarimni sizlar bilan o'rtoqlashgim keldi. Men adibning "Sariq devni minib", "Qasoskorning oltin boshi", "Mungli ko'zlar", "Jannati odamlar", "Quyonglar saltanati" kabi asarlarini sevib o'qiganman va bir muddat shu asarlar ta'sirida yurganman. Lekin adibning "Besh bolalali yigitcha" asari meni larzaga soldi. Asarni o'qir ekanman, tinmay ko'zimdan yosh quyilardi. O'zimcha o'ylayman: men nega yig'layapman? Orif menga kim bo'ladi, nega unga achinayapman? Aslida, bolalikni "baxtli bolalik", "beg'ubor bolalik" deb ta'riflashadi. Orifning baxtli bolaligini tortib olgan, uni va ukalarini ota-ona mehdan erta ayirgan urushdan nafratlanib ketdim. Urush haqida ko'plab asarlarni mutolaa qilganman. Uning kattalar bilan birga bolalarga ham katta aziyat yetkazishini asar bilan tanishgach chuqurroq angladim. Orifning sabr-bardoshiga, irodasiga, yaqinlariga bo'lgan mehr-oqibatiga havasim keldi. Adib bosh qahramonga Orif ismini ham bejiz tanlamagan bo'lsa kerak. Orif aqlli, bilimli degan ma'noni bildiradi.

Asarni hamma o'qishini istayman. Rejissorlardan shu asar asosida kinofilm suratga olishlarini iltimos qilaman. Toki bu filmni ko'rgan yoshlar tinch va to'kin-sochin hayotimizga shukronalar aytishsin.

Dinora OTABOYEVA,
Xonqa tumanidagi
40-maktab o'quvchisi

Xatlarni Charos YOQUBOVA tayyorladi.

Qahramonim, qayerdasiz?

Salom Orifjon!

Men sizning hayotingiz, boshingizdan o'tgan sarguzashtlar haqida "Besh bolali yigitcha" asarida o'qidim. Sizni do'staringiz "besh bolali" deyishining sababini ham, ukalaringizga mehr qo'yib, doimo o'zingiz bilan olib yurishingizni ham bilaman. Ammo siz bundan xafa emassiz. Kichikligingizdan mehnat qilishga o'rganganingizdanmi, hayotning achchiq-chuchugi qaddingizni u qadar buka olgani yo'q. Mening e'tiborimni tortgan jihat shundaki, hayotingizdagi qiyinchiliklarga tik boqdingiz. Sizda hayotga muhabbat va undan ezgulik izlab yashash fazilati bor. Taqdir taqozosi bilan ukalaringizga ham ota, ham ona bo'ldingiz, vaqti kelganida do'st tutindingiz. Ana shu sababdan siz g'olib chiqdingiz. Barcha orzularingizga erishdingiz. Sizning sabr-toqatigingizdan ibrat olsak arziydi!

Asar boshidan to so'ngiga qadar yig'laganingizda yig'latib, kulganingizda kuldirdingiz. Kitobning oxiri nima bilan tugashiga qanchalar qiziqmay, siz bilan boshdan kechirayotgan sarguzashtlarim tugashini hech istamasdim. Mutolaani so'ngiga yetkazgan bo'lsam-da, qo'limga qalam olib sizga xat yozdim. Bugun nimalar qilyapsiz? Singlingiz o'qishdan qaytdimi, o'zingiz ham o'qishga kirdingizmi? Maktabim sizga yetib borishi bilan albatta javob yo'llang, deya

A'loxon ABDULLAYEVA,
Hazorasp tumanidagi 32-maktab o'quvchisi

Taassuf

Aka, opa, kelinoyi — ota-onalar majlisida?

Maktabda o'quv jarayoni uzluksiz va tanaffussiz kechadi. Ota-onalar majlisini o'tkazadigan yoki o'tkazmoqchi bo'lib yurgan sinf rahbarlarini ko'rsam, achinaman. Chunki majlisga sanoqli odam keladi. Bir dunyo dardi bo'lgan sinf rahbarining tarvuzi qo'ltug'idan tushadi.

Aytilgan vaqtdan 1-1,5 soat kechikib keladigan, bu ham yetmagandek, "Menga tegishli gapingiz bormi?", deya tezroq juftakni rostlab qoladiganlar bor. Aksariyati yaxshi o'qiydigan o'quvchilarning ota-onalari. Yillab maktab ostonasini ko'rmaydigan ota-onalar qanchadan qancha? Maktabga umuman qadam bosmaydigan otalar-chi?

Bundan bir necha yil oldin Xalq ta'limi vazirligi tashabbusi bilan barcha umumta'lim maktablarida "Otalari majlisi" o'tkazilgan edi. Ammo majburiylik elementi singdirilsa-da, o'z samarasini bergan bu tadbirga ko'p o'tmay nuqta qo'yildi. Shunday holatlar ham bo'ladi, majlisga ba'zan buvi, katta aka, opa va hattoki kelinoyilar ham kelishadi. Qanday qilib bu toifadagi "ota-onalar" bilan o'smir tarbiyasi haqida gaplashish mumkin? Balog'at davriga qadam qo'yayotgan o'smir o'g'il-qizlarning o'zaro munosabatlari, reproduktiv salomatligi, shaxsiy gigiyenasi, jinsiy tarbiyasi, odob-axloqi, o'zbekona an'ana va urf-odatlar xususida aka-opalar bilan suhbatlashish samara beradimi?

Farzandining sinf rahbari kim ekanligi tugul, qaysi sinfda o'qishini bilmaydiganlar ham uchrab turadi. Mashhur pedagog P. Karamzin "Yaxshi otalarsiz yaxshi tarbiya yo'q. Hech qaysi maktab yaxshi ota o'rni bosa olmaydi", deya bejiz aytgan. Otaning oiladagi roli o'zbek xalqida "Otaga itoat qilish — Tangriga itoat qilish!" degan naql bilan ifodalanishini, afsuski, hamma ham anglayvermaydi.

Bola — ota-onaning andozasi. O'z farzandi kelajagini o'ylaydigan kishilar maktabga tez-tez kelib turishlari tarafdorimiz. O'g'li yoki qizining sinf majlisiga borishni istamaydigan ota-onalar katta xatolikka yo'l qo'yishadi. Aksincha, hech bo'lmasa, har chorakda bir marta maktabga borib, bolasing yurish-turishi, o'zlashtirishi, xulq-u odobi haqida surishtirib, shunga yarasha ish tutadigan ota-onalarni porloq istiqbol kutadi.

Temur RO'ZIEV,
Nurota tuman XTB metodisti

Kecha va bugun

Karmana tumanidagi Hazora qishlog'iga Arabsaroydan kelin bo'lib tushganman. Arabsaroyda aholi suyultirilgan gaz ballonidan foydalanadi. Qishda uy tappi, tarasha yoki ko'mir bilan isitiladi. Qarindoshlarim meni yo'qlab kelishsa, "Sen zo'r joyda yashaysan", deyishadi.

Yangi Hazora

Prezidentimiz tashabbusi bilan "Obod qishloq" dasturi asosan, biz istiqomat qilayotgan Hazora qishlog'i tubdan o'zgardi. Yo'llar kengaytirilib, asfalt yotqizildi. Barcha simyog'och va kabellar almashtirildi. Ko'chalarga chiroq o'rnatilib, yo'lakchalar atrofiga archa daraxti ekildi. Kam ta'minlangan va ijtimoiy yordamga muhtoj oilalarga yordam berilmoqda. Yangi bolalar bog'chasi qurildi, eskisi ta'mirlandi.

Ayniqsa, biz faoliyat ko'rsatayotgan 9-umumta'lim maktabida juda katta o'zgarishlar ro'y berdi. Faollar zaliga ega bo'ldik. Musiqa xonasi qurildi. Barcha sinfonalar qaytadan ta'mirlandi. Qishloq bolakaylari uchun yangilik — sun'iy chim yotqizilgan kichik futbol maydonchasi ochildi. Xullas, qishlog'imiz butunlay yangicha qiyofaga kirdi.

Zuhra NAZAROVA,
Karmana tumanidagi
9-maktab o'qituvchisi

Tashabbus

To'yda aroq ichilmaydi

Shifokorman, el orasida yuraman. Qiziriq tuman Bandixon qo'rg'oni, "Zevar" mahallasi aholisi salomatligini saqlash jarayonida insoniy fazilatlarini bilan obro'-e-tibor qozongan kishilarga duch kelaman.

Yoshi 50 dan oshgan bo'lsa-da, chayirligi, chaqqonligi bilan ajralib turadigan mahalla oqsoqoli Mushaqqat Xolovga hurmatim baland. U kishi to'y yilarga umuman spirtli ichimlik qo'ydirmaydi. Aroq bo'lmagan joyda tinchlik, osoyishtalik hukm surib, to'y egasining xarajati keskin qisqaradi. Tartibsizlik, ko'ngilxiraliklar bo'lmaydi. To'y boshlanishidan to tugaguncha mahalla faollari nazoratida. Tuman "Chilgaz ota" jome masjidi imom-xatibi Abduxalil Abdunazarov "Zevar" mahallasining spirtli ichimliksiz, kamxarj o'tkazilayotgan to'ylarini rasmiy yig'inlardan birida aytib, Mushaqqat aqaning xizmatini yuqori baholadi.

Oqsoqol faqat ma'raka-marosimlarni mazmunli o'tkazish haqida qayg'urmaydi. "Birdamlik", "Zevar", "Xo'jayipok" mahallalarini bir-biriga bog'laydigan 4 km.lik yo'lda hashar uyushtirildi, shag'al yotqizildi.

Ko'prikn tuzatishda M.Xolov tashabbuskorlik qildi, yelib-yugurib, homiylar topdi. "Yaxshi topib gapirar", deganlaridek, tadbirkorlarning ko'ngliga yo'l topgan oqsoqol qishloq qiyofasini ancha o'zgartirishga muvaffaq bo'ldi. 73-maktab o'qituvchisi, xalq ta'limi a'lochisi Joniql Jamolov bilan uchrashib qolsam, oqsoqolni og'zidan bol tomib maqtay ketdi.

Bosh Qomusimizning 26 yillik bayrami arafasida fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari faoliyatini muvofiqlashtirish bo'yicha Respublika kengashi qaroriga ko'ra, mahalla tizimi rivojiga qo'shgan munosib hissasi uchun Mushaqqat Xolov "Mahalla iftixori" ko'krak nishoni bilan taqdirlandi. Mahalladoshlar u kishini tabrikladik. Qani edi, barcha mahalla raislari bizning oqsoqoldek tashabbuskor, kuyinchak bo'lsa...

Jumanazar MADIYEV,
Sog'liqni saqlash a'lochisi

Bugunning gapi

Bir ko'zli dajjol — internetmi?

"Hammaga privet!!!".

Internetda yoshlarni o'ziga ohan-rabo misol tortadigan salom shakli. Go'yoki tubsiz quduq ichiga oyog'ingiz bilan toyib tushib ketasiz-u, qavatma-qavat o'rgimchak to'rlariga ilinib boraverasiz. Qora o'rgimchakning maqsadi nafaqat pulingizni shilish, balki o'zligingizdan ham judo etishdir. Laqillatishni juda yaxshi eplaydiganlar "internet kengliklari" orqali ongni mahv etishga shay.

Qari bilganni pari bilmaydi. To'g'ri gap. Buvimdan eshitdim, bir ko'zli dajjol vaqti kelib uyqudan uyg'onar emish. U nog'orasini chalib ketaverar, odamlar esa uning ortidan ergashib boraverar ekan. Buvim aytgan dajjol internet emasmi? U insoniyatning botiniy olamini o'rgimchak to'ri misol egallab olmoqda. Undan foydalanish me'yoriga amal qilinmasa, buning oxiri odamzodni qay manzilga eltadi?

Yoshlar internet asiriga aylanmoqda. Erta tongda ko'pchilik uyqudan turib, yaqinlari bilan salomlashish o'rniga

avval qo'l telefonini "titkilab" oladi. Ilgari odamlar ishga, o'qishga keta turib, gazeta do'konlariga navbatda turishardi. Oldi-qochdi gaplar emas, balki to'g'riligi rasman tasdiqlangan axborotga o'chlik edi bu. Kechki payt radio-televide niye kuzatib borilgan. Qani o'sha axborot madaniyati? Shunday madaniyat yo'qligi uchun mavjud ax-

borotni saralab olishga iqtidorimiz yetmaydi. Buni tengdoshlarimiz o'rtasida o'tkazilgan muhtasar so'rov natijalari ham tasdiqlaydi. Ular "Internetdan nima maqsadda foydalanasiz?" degan savolga quyidagi mazmunda javob berishadi:

"Bilmadim, men shunchaki vaqt o'tkazaman. Chunki real hayotdan ko'ra virtual olam qiziq-da" (birinchi guruh).

"Qizlar ham o'z baxtini izlashga haqli" (ikkinchi guruh).

"Internetga faqat behayo qizlar kiradi, deb o'ylaganlar adashadi" (uchinchi guruh).

Ba'zi ayollar oilali bo'la turib, ijtimoiy tarmoqda begona erkaklar bilan muloqot qiladi. Bir qarashda oddiy ermak bo'lib tuyuladigan muloqot tufayli, afsuski, qanchadan qancha oilalar inqirozga uchrab, farzandlar yetim qolmoqda.

Inson ruhiyati ma'naviyat daraxtidan oziqlanadi. Ruhiy kamolotga kitob muloalasi bilan erishilishini unutmashligimiz kerak. Internetdagi bemazagarchiliklar ma'naviyatni yemiradi.

Dilshoda
SHERMUHAMMEDOVA,
O'ZMU talabasi

Og'riq

Chiqindi tashlamang

Har kuni ertalab ko'cha supuraman. Uyimiz yo'l yoqasida joylashgani uchun eshigimizdan minglab mashinalar o'tadi. Men mehnatimga og'rinnayman, lekin ko'chadagi chiqindilar... Eh-he. Muzqaymoq qog'ozi, bo'shagan ichimlik idishlari, pista po'choqlari, qand va shokolad qog'ozlari, sigaretta qoldig'i, qutisi... Bularni yig'ishtirib, keyin supurishni boshlayman. Gohida yarmi yeyilgan non va non mahsulotlarini ham irg'itib ketishadi! Nahotki uvolidan qo'rqishmasa! Odamlarga ko'cha madaniyatini qachon, qayerda o'rgatish kerak? Chiqindini yo'l bo'yiga tashlab ketish bilan o'zi undan xalos bo'ladi, xolos. Vijdon-chi, atrof-muhit ozodligi-chi? Nahot shuni odamlarga o'rgatish kerak bo'lsa? Boshqa narsalarni tashlasha, mayli, lekin nonning xor bo'lganini ko'rib, juda xafa bo'laman.

Bu fikrimni o'qisa, bir kishining bo'lsa-da, vijdoni uyg'onar. Ko'chada, mashinada ketayotib, chiqindi tashlamaslikni o'rganar, saboq bo'lar, deb o'yladim. Ertasi kuni darsda o'quvchilarga noz-ne'matning uvoli, o'zgalar mehnatini qadrlash haqida saboq berdim. Nonning uvog'i ham — non, u dunyodagi eng ulug' ne'matligini uqtirdim. O'ylaymanki, men saboq bergan o'quvchilar hech qachon bunday nojo'ya ish qilmaydi.

Mohidilxon XUSHVAQTOVA,
Izboskan tumanidagi
15-maktab o'qituvchisi

DTM bilan hamkorlikda chop etilmoqda

INFORMATIKA

1.... — bu o'zaro ta'sir, aloqa, birlashtirish, muvofiqlashtirish vositasidir.

- A) Interfeys
- B) Driver
- C) Fayl
- D) Meny

2. Ali aytdi: .dll fayl kengaytmasi dinamik kutubxona fayli.

Vali aytdi: .bak fayl kengaytmasi faylning xariza nusxasi.

Ularining qaysi birining fikri to'g'ri?

- A) ikkalasining fikri to'g'ri
- B) faqat Valining fikri to'g'ri
- C) ikkalasining fikri noto'g'ri
- A) faqat Alining fikri to'g'ri

3. Tenglik o'rinli bo'lishi uchun x raqamni aniqlang.

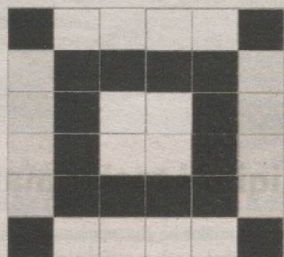
$$x_{16} + 15_{16} = 7x_{16}$$

- A) 6
- B) 5
- C) 4
- D) 7

4. 4 Gbaytlik flash xotiraning 3 foiz hajmi adreslar maydonini tashkil etadi. 4 Gbaytlik fayl arxivlangach, 4 foizga qisqardi. Arxivlangan faylni 4 Gbayt flash xotiraga o'tkazgach, xotirada qancha Gbayt bo'sh joy qolishini aniqlang.

- A) 0,04
- B) 0,05
- C) 0,2
- D) 0

5. Agar quyidagi rasmning oq rangiga 0, qora rangiga 1 mos qo'yilgan bo'lsa, rasmning hajmini aniqlang. (Har bir kvadrat bir piksel deb hisoblasin.)

- A) 36 bit
- B) 20 bit
- C) 16 bit
- D) 30 bit

6. Paskal. Quyidagi dastur natijasini aniqlang.

```
var s:string;i:integer;
begin
  s:='texnika';
  for i:=1 to 3 do
    delete(s,i,i);
  write(s);end.
A) ei
B) ia
C) a
D) tex
```

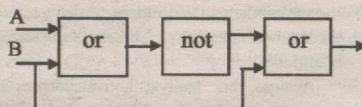
7. Paskal. Agar a massiv [4,5,3,6,7,9] elementlardan iborat bo'lsa, quyidagi dastur natijasini aniqlang.

```
var s,i:integer;
a:array[1..6] of integer;
begin s:=0;
  for i:=1 to 6 do
```

```
readln(a[i]);
  for i:=1 to 6 do
    if a[i] mod 2<>0 then
      s:=s+a[i];
  write(s);
end.
```

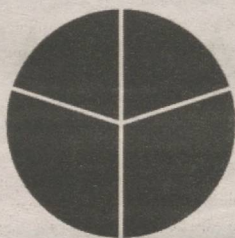
- A) 24
- B) 18
- C) 20
- D) 22

8. Quyidagi mantiqiy sxema chiqishida 0 hosil bo'lishi uchun kirishida qanday qiymatlar bo'lishi kerak?

- A) A=1, B=0
- B) A=1, B=1
- C) A=0, B=1
- D) A=0, B=0

9. MS Excel. A2:D2 kataklari bloki asosida quyidagi diagramma hosil qilingan. C2 katak qiymati diagrammaning necha foizini tashkil qiladi?

	A	B	C	D
1	4	6	5	3
2	=KOPEHB (B1+D1-C1)	=A1+C1-B1	=A1*D1/4	=(B1*D1-2*A1)/C1

- A) 30 %
- B) 20 %
- C) 40 %
- D) 10 %

10. MS Excel. Agar CP3H4Q(A1:B2) = C2*A2+B2 va CYMM(B1:C2) = B1+C2*2 bo'lsa, A1 va C2 kataklarning qiymatini aniqlang.

	A	B	C
1		6	-2
2	3	3	

- A1=9, C2=1
- A1=3, C2=2
- A1=3, C2=6
- A1=4, C2=7

Abituriyentlar uchun informatika va axborot texnologiyalari fanidan tavsiya 3-topshiriq

Tenglik o'rinli bo'lishi uchun x raqamni aniqlang.

$$x_{16} + 15_{16} = 7x_{16}$$

Abituriyentlar topshiriqni yechish uchun quyidagi formulani bilishi kerak:

$$N_p = a_k \cdot p^k + a_{k-1} \cdot p^{k-1} + \dots + a_1 \cdot p^1 + a_0 \cdot p^0 + a_{-1} \cdot p^{-1} + a_{-2} \cdot p^{-2} + \dots + a_{-n} \cdot p^{-n}$$

Bu yerda $a_k, a_{k-1}, \dots, a_0, a_{-1}, a_{-2}, \dots, a_{-n}$ — berilgan sonni tashkil etuvchi raqamlar, p — sanoq sistemaning asosi.

Topshiriq quyidagicha hisoblanadi:

$$x \cdot 16^1 + 1 \cdot 16^0 + 1 \cdot 16^1 + 5 \cdot 16^0 = 7 \cdot 16^1 + x \cdot 16^0$$

Manba: Informatika va axborot texnologiyalari, 7-sinf, B.Boltayev va b., "O'zbekiston milliy ensiklopediyasi", 2017.

4-topshiriq

4 Gbaytlik flash xotiraning 3 foiz hajmi adreslar maydonini tashkil etadi. 4 Gbaytlik fayl arxivlangach, 4 foizga qisqardi. Arxivlangan faylni bo'sh flash xotiraga o'tkazgach, xotirada qancha Gbayt joy qolishini aniqlang.

Diskning har bir sektorida identifikatsiya qilish uchun adres maydoni deb ataladigan joy ajratiladi. Bu sektorlarga ma'lumot yozib bo'lmaydi.

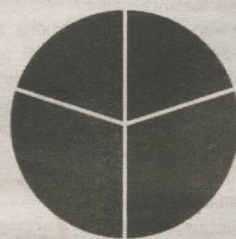
Topshiriqni yechish uchun xotiraning 3 foizini aniqlash kerak.

Manba: Informatika va hisoblash texnikasi asoslari, 8-sinf, B.Boltayev va b., "O'zbekiston milliy ensiklopediyasi", 2015.

Informatika va axborot texnologiyalari, 7-sinf, B.Boltayev va b., "O'zbekiston milliy ensiklopediyasi", 2017.

9-topshiriq

MS Excel. A2:D2 kataklari bloki asosida rasm-dagidek diagramma hosil qilingan. C2 katak qiymati diagrammaning necha foizini tashkil qiladi?

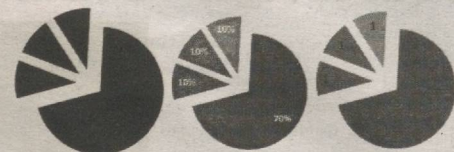
	A	B	C	D
1	4	6	5	3
2	=KOPEHB (B1+D1-C1)	=A1+C1-B1	=A1*D1/4	=(B1*D1-2*A1)/C1

MS Excel elektron jadvalining imkoniyatlaridan yana biri, ma'lumotlarni turli xil diagramma yoki grafik ko'rinishda tasvirlay olishidir. Diagrammalar MS Excelda jadval asosida yaratiladi. Doiraviy yoki aylana ko'rinishdagi diagrammalarni yasashda hosil qilingan jadvalning barcha satr yoki ustunlarini belgilab bo'lmaydi. Bu holatda kerakli bitta ustun yoki satr elementlari belgilanadi.

• Doiraviy diagrammalar biror jarayonning taqsimotini ko'rsatish uchun ishlatiladi.

• Diagramma bir nechta sektorlardan tashkil topadi.

• Qiymatlari yig'indisi 100 foiz deb qabul qilinadi.

1-rasm.

	A	B	C	D
1	7	1	1	1

1-jadval.

1-rasmida ko'rsatilgan diagramma hosil qilish uchun 1-jadvalning A1:D1 bloki belgilangan. Katak-dagi son qiymatlar diagrammaning necha foizini tashkil etishini, qanday qismlarga bo'linganligini ko'rish mumkin.

Yuqoridagi diagrammada ham A1=7 yoki 70 %, B1=1 yoki 10 %, C1=1 yoki 10 %, D1=1 yoki 10% ulush to'g'ri kelgan.

Yuqoridagi misolni yechish uchun A2, B2, C2 va D2 kataklarning qiymatini aniqlash kerak.

Manba: Informatika va hisoblash texnikasi asoslari, 8-sinf, B.Boltayev va b., "O'zbekiston milliy ensiklopediyasi", 2015.

Adiblar yo'ldoshi, qo'ldoshi

She'riyatda, nasrda har bir qalamkashning o'z tili, o'z uslubi bo'lgani kabi adabiyotshunoslikda ham har bir munaqqidning o'z yo'li bor. Ammo bu yo'lni topish hamma tadqiqotchiga nasib etavermaydi. Daryofe'lligi ham, biroz chapaniligi va tantiligi ham o'zi maftun bo'lib ulg'aygan ona daryosi Sirdaryodan ulgi olgan pedagogika fanlari doktori, professor Qozoqboy Yo'ldoshning adabiyotimizda, tanqidchilgimizda katta va mustahkam o'rni bor.

Uning katta-kichik voqealikka o'z so'zi, o'z qarichi, qilqalam nigohi bor. She'rmi, hikoya, qissa, roman, dramamimi tahlilga turgan olimning o'sha asar g'oyasi, mazmun-mohiyati, qahramon, personajlar tiynati, asosiy nuqtalarini sinchkovlik bilan nozik ilg'ab olishi, muhim jihatlarga urg'u berishiga hamkasblari havas qilishadi. Buni matbuotda bot-bot bosilib turadigan maqolalari, Yozuvchilar uyushmasi kengashlari yig'ilishlaridagi ma'ruzalari, katta-kichik kitoblardan ham bilsa bo'ladi. Darhaqiqat, u asarning sirtidan emas, sirdan gap surishni, ich-ichini, tomir urishini aniq sezib tahlil etishni yoqtiradi, umumiy, yuzaki gaplardan, haybarakallachilikdan, ortiqcha maqtalib yozgacha urib huzur qilishdan qochadi, bor narsani boricha aytishni xush ko'radi.

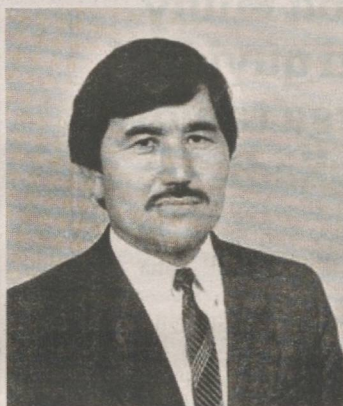
Halima Xudoyberdiyevaning "Yo'ldadirman" nomli teran falsafiy she'ri tahliliga bag'ishlangan katta maqolasi, Chingiz

Aytmatov ijodi haqida boshqalar aytmagan yangi gap aytishi, Azim Suyun ijodiy faoliyatini qator maqolalarda, "Yo'l odami" nomli maxsus risolada aks ettirganini eslaylik. "Yoniq so'z" nomli salmoqli kitobi, darslik va qo'llanmalari ilmiy, ijodiy faoliyatida muhim o'rin tutadi. O'zbekiston xalq shoiri Muhammad Yusuf haqidagi "Kiyikso'qmoqdagi yo'lovchi" kabi kitoblari so'zimizga dalildir.

Taniqli olim Bosim To'yichiboyev bilan hamkorlikda yaratilgan "Zominning til qomusi" nomli risolasi esa, adabiyotshunosligimizda, tilshunosligimizda, shubhasiz, favqulodda hodisadir. Ushbu kitob nisbatan kam nusxada chop etildi. Kitobni yetti yoshdan yetmish yoshgacha bo'lgan kitobxonlar katta qiziqish bilan o'qiydi. Bu asar haqida alohida tadqiqotga zarurat bor. Negaki, til taqdiri haqida bu qadar ko'lamli asar hamisha ham maydonga kelavermaydi.

Qozoqboy Yo'ldoshev ko'pchilikka tanish bo'lmagan ijodkorni, yosh iste'dod sohibini kashf etish salohiyatiga ham ega. Masalan, chinozlik nosir Sayim Is'hoq asarlarining o'ziga xosligi, hayotiyiligi haqida birinchi bo'lib Qozoqboy yozgan edi. Adabiyot dargohiga endi kirib kelayotgan yosh iste'dodlilardan tortib katta-katta ijodkorlarga kitobiga Qozoqboy Yo'ldoshning so'zboshi, so'ngso'z yozishini yoki biror-bir munosabat bildirishini ich-ichidan istaydi. Bu ham bo'lsa, olimga sharaflidir.

O'tgan asrning saksoninchi yillari oxirida adabiyot haftaligimizda sirdaryolik Q. Yo'ldoshning bir maqolasini o'qib qiziqib qolgan edim. Unda Hamid G'ulomning o'sha kezlari ko'proq maqtalib turgan "Qoradaryo" romanini yosh munaqqid tahlil qilib, asarda ishonish qiyin voqealar, nohaqqoniy detallar mavjudligini misollar bilan ko'rsatib o'tgan edi. Keyin taniqli shoir To'ra Su-

laymon ijodi haqida turkum maqolalarini o'qidim. Ming to'qqiz yuz to'qson yettinchi yili bo'lsa kerak, olimning adabiyotni o'qitish yo'llari, usullari mavzusida pedagogika fanlari doktori ilmiy darajasini olish uchun yozgan dissertatsiyasini, avtoreferatini o'qish, fikr bildirish kaminaning ham chekiga tushgan edi. Adabiyot bilan pedagogika muammolari qiyosan o'rganilgan, ko'plab misollar, dalillar keltirilgan, muhim nazariy fikrlar bayon qilingan, jo'yali takliflar berilgan, jonli, maroqli yozilgan ishni huzur qilib o'qigandim. Adabiyotni o'qitish muammolari har doim dolzarb bo'lgan, hozir ham dolzarb. O'tgan asrning saksoninchi yillari "Komsomolskaya pravda" gazetasida Temirtov shahridan sakkizinchi sinf o'quvchisi Natasha degan qizning "Adabiyot nimaga kerak?" ("Zachem nujna literatura?") degan maqolaxati bosilgan edi. Qizcha adabiyot haqida zerikarli yozilgan, qiziqishni so'ndiradigan darslik, qo'llanmalarni o'qishdan ko'ra badiiy asarning o'zini o'qigan afzalroq, yaxshiroq, degan va o'zi sezmaganda jiddiy

muammoni ko'targan edi. Ushbu shov-shuvli maqola yuzasidan tahririyatga besh mingga yaqin aks-sado, fikr-mulohaza kelgan, u so-biq ittifoq Pedagogika fanlari akademiyasi yig'ilishida muhokama qilingani ma'lum.

Keyin olim, munaqqid bilan tez-tez ko'rishadigan, muloqot qiladigan bo'ldik. To'rt yil burun men, Abdusaid Ko'chimov, Azim Suyun, Qozoqboy Yo'ldosh to'rtalamiz Qashqadaryoning G'ilon qishlog'iga borganimizda, chiroqchilik adabiyot muxlisi Niyoz Keldiyorov xonadonida mehmon bo'lganimizda Qozoqboyning bilimi kengligi, yaxshi guruh berishiga havas qildim. Professor Q. Yo'ldosh buyurtma, iltimos bilan maqola yozishdan ko'ra o'ziga ma'qul kelgan, ko'ngli chopgan asar haqida ko'pincha muallifi sezmaganda fikr aytishni ma'qul ko'radi. Bir gal Abdulla Qahhorning satirik, yumoristik mahorati haqida katta bir narsa yozish taklif qilinganda, bu mavzu haqida: "M.Qo'shjonov, O.Sharaffiddinovdan o'tkazib biror yangi gap aytishim qiyin, boshqalar aytgan gaplarni takrorlashni xush ko'rmayman", deb rozi bo'lmagan ekan. To'g'ri-da, maqola, tadqiqot yozish, biror qog'ozga imzo chekish mas'uliyati katta.

Ko'p yozuvchilar, olimlar, asarlar haqida ancha-muncha maqola, taqiz bitgan, fikr aytgan hamkasbimizning o'zi haqida kam yozilgan. Qozoqboy haqida A.Ko'chimovning maroqli essisini, yana bir-ikki muallifning bitiklarini o'qiganim bor. Azim Suyun yozganidek:

Ag'yor bergan bug'doydan,
do'st bergan somon yaxshi,
Siz tomonlar bog' erur,
bizga shu yobon yaxshi.
Elga do'st, tilga do'st,
ko'nglimga do'stdir manim,
Qozoqboy Yo'ldosh bergan
gurungi yomon yaxshi.

Saydi UMIROV,
O'zbekiston Respublikasida
xizmat ko'rsatgan yoshlar murabbiysi

Madaniyat "Qizil kitob"i

Tarix haqida so'z ketganda shafqatsiz vaqt insoniyatdan qator foydali yutuqlarni ham tortib olgan yoxud inson ularni boy berganini inkor etib bo'lmaydi. Masalan, bugungi ilg'or davrimizning "kompyuterlashgan" avlodi maktub yozish san'atini deyarli bilmaydi. Shuningdek, yuzlab transport vositalarini ixtiro etgan odamzod ot minish zavqidan benasib.

Biz asta-sekin yo'qotib borayotgan ana shunday san'at namunalaridan biri devoriy gazeta yaratish san'atidir. Paydo bo'lish jarayoni ijodkordan rassomlik, shoirlik, husnixat singari san'at mahoratlarini o'zida jam etishni talab etuvchi bu ijod turi garchi bugungi ko'rinishda bo'lmasa-da, Sharq amaliy san'atining bir turi sifatida bizning tamaddunimiz zamirida ham uzoq yillar yashab keldi. Xususan, Mashriq o'lkalarida saroy va karvonsaroylar turli afsonaviy suratlar bilan bezatilgan. Masjid va madrasalarda Qur'onni karim yoki hadis sharif satrlari, mashhur siymalar maqbaralarida esa shu zotning she'riy misralari zarhal harflarda bitilgan. Hatto bu soha alohida san'at sifatida ham shakllangan, rivoj topgan.

Devoriy gazetalarning tasavvurimizdagi ko'rinishda madaniyatimizga kirib kelishi XX asr boshlariga to'g'ri keladi. Qiziqarli jihat shundaki, ushbu san'at turi o'zining

nisbatan qisqa — bir asrluk tarixi davomida ijodiyotimiz xazinasini qator yangi nomlar bilan boyitishga hissa qo'sha oldi. Chunonchi, taniqli fan arbobi, zabardast shoir Oybekning rafiqasi Zarifa Saidnosirova o'zining daho ijodkor bilan o'tkazgan umri tarixiga bag'ishlangan "Oybegim mening" asarida buyuk adibning ijodiy faoliyati dastlab maktabdagi devoriy gazetaga muharrirlik qilishdan boshlanganini aytib o'tadi. Shuningdek, Zarifa ayanning o'zi ham rassomlik mahoratini ilk bor ana shu maktab gazetasida kamolga yetkazadi. Misollar qatorini davom ettirib aytish mumkinki, faylasuf shoirimiz Rauf Parfi o'z tarjimai holida birinchi she'ri o'zi o'qiydigan maktabning devoriy gazetasida e'lon qilinganini eslaydi.

Ushbu misollardan ham ko'rinadiki, devoriy gazetalarning madaniyatimiz tarixida o'ziga xos o'rni va ahami-

yati bor. Ammo bugungi avlod diqqatini bunday yumushlardan ko'ra "muhimroq" ishlarga qaratmoqda. Internet yoshlar ongini tobora egallab bormoqda. Odamzodning nafsi uning internetdan to'g'ri foydalana bilish mahoratiga daxl qilmoqda. Natijada devoriy gazeta, xat yozish kabi "ortiqcha" yumushlarga hojat qolmayapti.

Bolaligimda sinfimiz bilan turli bayramlarga bag'ishlab devoriy gazetalari chiqarardik. Katta sinfga o'tgach, banner ko'rinishida doska yasab, shunga kompyuter mahsul bo'lmish rasm va she'rni osib qo'ya boshladik. Ammo Qarshi shahridagi "Nuriston" litseyida o'qishni davom ettirar ekanman, butunlay boshqacha muhitning guvohi bo'ldim: u yerda har bir tadbir uchun maxsus devoriy gazetalari tanlovi e'lon qilinadi, har bir guruh o'z devoriy gazetasini taqdim etar, g'olib guruhlar taqdirlanar edi. Bu tadbirlar litseyda bugungi kungacha davom etmoqda.

Yaqinda biz ta'lim olayotgan universitetda ham "9-sayora" nomli devoriy gazeta ta'sis etildi. Unda universitetimizning iqtidorli yoshlari yozgan ijodiy ishlardan namunalar berib borilmoqda. Har oyda yangi nomlar bilan boyiyotgan ushbu devoriy gazeta mualliflari kelajakda adabiyotimiz rivojiga hissa qo'shadigan insonlar bo'lishidan umidvormiz.

Devoriy gazetalarning ma'naviy dunyoqarashni shakllantirishdagi o'rni hozir ham beqiyos. Hech qanday elektron material insonga qo'l mehnati bilan yaratilgan ishdek estetik zavq bera olmaydi. Shu bois bugungi kunda ta'lim muassasalarida devoriy gazeta yaratish uchun maxsus tadbirlar ishlab chiqilishi maqsadga muvofiq.

Mahmud RAJABOV,
Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti talabasi

Reklama • e'lon

Mirzo Ulug'bek nomidagi O'zbekiston Milliy universiteti quyidagi lavozimlarga tanlov e'lon qiladi

Matematika fakulteti

— "Geometriya va topologiya" kafedrası: katta o'qituvchi, o'qituvchi.

— "Differensial tenglamalar va matematik fizika" kafedrası: dotsent.

— "Algoritmlar va dasturlash texnologiyalari" kafedrası: dotsent, katta o'qituvchi, o'qituvchi.

— "Axborot xavfsizligi" kafedrası: katta o'qituvchi, o'qituvchi.

Fizika fakulteti

— "Yadro fizikasi" kafedrası: dotsent.

Kimyo fakulteti

— "Polimerlar kimyosi" kafedrası: dotsent.

Biologiya fakulteti

— "Biokimyo" kafedrası: katta o'qituvchi.

Geografiya va tabiiy resurslar fakulteti

— "Tabiiy geografiya" kafedrası: dotsent.

Iqtisodiyot fakulteti

— "Makroiqtisodiyot" kafedrası: o'qituvchi.

Tarix fakulteti

— "Arxeologiya" kafedrası: katta o'qituvchi, o'qituvchi.

Ijtimoiy fanlar fakulteti

— "Psixologiya" kafedrası: dotsent.

— "Ijtimoiy ish" kafedrası: katta o'qituvchi.

— "Ma'naviyat asoslari va dinshunoslik" kafedrası: o'qituvchi.

Xorijiy filologiya fakulteti

— "Rus filologiyasi" kafedrası: dotsent.

— "Jahon adabiyoti" kafedrası: dotsent.

— "Fransuz filologiyasi" kafedrası: katta o'qituvchi.

— "Gumanitar yo'nalishlar bo'yicha chet tillari" kafedrası: katta o'qituvchi.

Taekvondo va sport faoliyati fakulteti

— "Jismoniy tarbiya va sport" kafedrası: katta o'qituvchi.

Tanlovda qatnashish uchun quyidagi hujjatlar taqdim etilishi lozim:

1. Rektor nomiga ariza.
2. Nomzodning shaxsiy varaqasi.
3. Ma'lumoti, ilmiy darajasi, ilmiy unvoni haqidagi diplom nusxalari.
4. Pasport nusxasi.
5. Ilmiy ishlar ro'yxati (fakultet ilmiy kotibi tomonidan tasdiqlangan holda).
6. Malaka oshirish to'g'risidagi guvohnoma nusxasi.

Hujjatlar e'lon chop etilgan sanadan boshlab 1 oy muddatda qabul qilinadi.

**Manzil: 100174, Toshkent shahri, Talabalar shaharchasi.
O'zMUNing xodimlar bo'limi.
Tel: (71) 246-03-92.**

San'atlar gultoji

Toshkent davlat milliy raqs va xoreografiya oliy maktabi talabalari Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston davlat akademik katta teatrida hisobot konsertini taqdim etdi.

"29-aprel — Xalqaro raqs kuni" munosabati bilan o'tkazilgan konsert dasturida S.Chernetskiyning "Suvorovlar", Shopenning "Vals", Adanning "Korsar", Minkusning "Don Kixot", "Bayaderka" baletlaridan variatsiya, buxorocho "Guldasta", qoraqalpochcha "Shagala", o'zbekcha "Pilla", "Suvoriylar" va boshqa raqlar ijro etildi.

Hisobot konserti talabalar uchun nihoyatda mas'uliyatli vazifa bo'ldi, — deydi 1-kurs magistranti Mansur Shukrullayev. —

Bugun ular ustozlaridan o'rgangan raqs sir-larini namoyish etib, tomoshabinlar oldida topshirgan imtihonlaridan muvaffaqiyatli o'tishdi, desam mubolag'a bo'lmaydi. Chunki dastur davomida olqishga sazovor raqlar ko'p bo'ldi. Bugungi ijrochilardan kelgusida raqs ustalari, mahoratli baletmeysterlar yetishib chiqishi, shubhasiz.

Har galgidan ko'tarinki ruhda o'tgan hisobot konserti qilingan barcha mehnatlarining namoyishi bo'ldi. Tomoshabinlarning tinimsiz olqishlari esa ularga qo'yilgan haqiqiy bahoni anglatadi.

**Maftuna MIRZAXO'JAYEVA,
Ravshan XURRAMOV,
Toshkent davlat milliy raqs va xoreografiya oliy maktabi talabalari**

"Saxovat" g'olib

Yoshlarimizning hunarmandchilik, chevarlik, pazandalik kabi kasblar bo'yicha bilim va ko'nikmalarini mustahkamlashda texnologiya fanining ahamiyati katta.

Shu bois maktabimizda aprel — estetik fanlar oyligi yuqori saviyada tashkil etildi. "Balli qizlar va yigitlar" tadbirida 7- "A" sinfning "Nafosat" va "Saxovat" jamoalari ishtirok etdi. Jamoalar erkin mavzuda rasm chizish hamda ro'zg'or yumushlarini bajarish yuzasidan bellashdilar. Unda "Saxovat" guruhi yigit-qizlari yaxshi natija ko'rsatib, g'olib bo'ldi. Tadbirida maktabimizning 6-"A", 7-"V", 8-"D" sinf o'quvchilari sahna ko'rinishlari namoyish etishdi.

Tadbirida maktab direktori Saida Usmonova so'zga chiqib, o'quvchi va o'qituvchilarga omad tiladi. Faol ishtirokchilar taqdirlandi.

**Nasiba BOBOYEVA,
Shirin shahridagi 2-maktabning
texnologiya fani o'qituvchisi**

Tadbir mazmunli o'tdi

Qo'shrabot tumanidagi 74-maktabda O'zbekiston xalq shoiri Muhammad Yusuf tavalludining 65 yilligiga bag'ishlab ma'naviy-ma'rifiy tadbir bo'lib o'tdi. Tadbirida she'riyat muxlislari, ijodkorlar, ota-onalar ishtirok etdi.

Muhammad Yusuf she'rlarining mavzusi hayotdagi muammolardan, odamlarning iztiroblari, dard-u tashvishlari, orzu-o'ylaridan olingan. Shoir she'rlarining badiiy ifodasi sodda, shuning uchun ham uni xalq sevadi.

Tadbirida o'quvchilar shoir ijodidan namunalar o'qib berdi. Ayniqsa, 9-sinf o'quvchisi Rayhona Sayfullayeva she'ri ifodali o'qiganda barchaning qalbi hayajonga to'ldi.

Tadbirni tashkil etishda maktab yoshlar yetakchisi Alyor To'raboyev yaqindan yordam berdi.

**Jahongir TURONOV,
shu maktabning ona tili va adabiyot fani o'qituvchisi**

Mehr-muruvvat insonni ulug'laydi

Mamlakatimizda "9-may — Xotira va qadrlash kuni" arafasida Ikkinchi jahon urushi qatnashchilari va front ortida mehnat qilgan faxriylar, xizmat burchini bajarish chog'ida halok bo'lgan harbiy xizmatchilar va huquqni muhofaza qilish organlari xodimlarining oila a'zolariga moddiy hamda ma'naviy yordam ko'rsatish euzu an'anaga aylangan.

Shu munosabat bilan Yong'in xavfsizligi instituti jamoasi Olmazor tumanidagi Urush va mehnat faxriylari respublika pansioni hamda Ohangaron tumanidagi "Saxovat" keksalar va nogironligi bo'lgan shaxslar internat-uyida bo'lib, 300 nafardan

ortiq Ikkinchi jahon urushi qatnashchilari, Afg'on urushi ishtirokchilari hamda mehnat faxriylari, keksalarni bayram bilan qutlab, ularga gullar hamda qimmatbaho sovg'alalar topshirdi.

Ko'ksiga sharaf lentalarini taqqan o'g'il-qizlar "Saxovat" uylarida katta hashar tashkil etib, atrofga gul ko'chatlari va daraxtlar ekdi.

Yuqori kayfiyatda o'tgan obodonlashtirish ishlari va xayriya tadbiridan so'ng yoshi ulug' keksalarimiz Yong'in xavfsizligi instituti jamoasini duo qilib, ularga minnatdorlik bildirdi.

**Sherali ANVAROV,
Farhodjon XOJAYEV,
Yong'in xavfsizligi instituti xodimlari**

Abdullayeva Saidaxon Nuriddinovaning 13.00.02 — Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (rus tili) ixtisosligi bo'yicha "Akademik litsey o'zbek guruhlarida rus tilini o'rgatishda imlo kompetensiyasini shakllantirishga kommunikativ yondashuv" mavzusidagi (pedagogika fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.27.06.2017.Ped.27.01 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 15-may kuni soat 10:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100138, Toshkent shahri, Uchtepa tumani, Kichik halqa yo'li ko'chasi, 21. "A" uy.
Tel/faks: (71) 230-12-91, 230-12-92; e-mail: uzswli_info@mail.ru

Abdirasheva Aziza Salimovnaning 10.00.05 — Osiyo va Afrika xalqlari tili va adabiyoti ixtisosligi bo'yicha "Zamonaviy turk tilidagi iqtisodiy terminlarning lingvokognitiv tahlili" mavzusidagi (filologiya fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Toshkent davlat sharqshunoslik instituti, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti, O'zbekiston Milliy universiteti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.27.06.2017.Fil.21.01 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 18-may kuni soat 14:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100047, Toshkent shahri, Shahrisabz ko'chasi, 25-uy.
Tel/faks: (71) 233-45-21, 233-52-24; e-mail: sharq_ilmii@mail.ru

Ismoilov Ilyos Abdukayumovichning 10.00.06 — Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimonshunoslik ixtisosligi bo'yicha "Alisher Navoiy "Sadi Iskandariy" dostonining qiyosiy tahlili" mavzusidagi (filologiya fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Toshkent davlat sharqshunoslik instituti, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti, O'zbekiston Milliy universiteti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.27.06.2017.Fil.21.01 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 18-may kuni soat 16:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100047, Toshkent shahri, Shahrisabz ko'chasi, 25-uy.
Tel/faks: (71) 233-45-21, 233-52-24; e-mail: sharq_ilmii@mail.ru

Dadaboyev Olimjon Ortiqovichning 10.00.06 — Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimonshunoslik ixtisosligi bo'yicha "G'arb va Sharq adabiy kontekstida Amir Temur shaxsi talqini" mavzusidagi (filologiya fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Toshkent davlat sharqshunoslik instituti, O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti, O'zbekiston Milliy universiteti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.27.06.2017.Fil.21.01 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 18-may kuni soat 10:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100047, Toshkent shahri, Shahrisabz ko'chasi, 25-uy.
Tel/faks: (71) 233-45-21, 233-52-24; e-mail: sharq_ilmii@mail.ru

Shermuxeidova Feruza Kabilidjanovnaning 14.00.13 — Nevrologiya ixtisosligi bo'yicha "Metabolik sindromida o'tkir serebrovaskulyar buzilish" mavzusidagi (tibbiyot fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi Toshkent vrachlar malakasini oshirish instituti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.27.06.2017.Tib.31.01 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 13-may kuni soat 13:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100007, Toshkent shahri, Mirzo Ulug'bek tumani, Parkent ko'chasi, 51-uy.
Tel/faks: (71) 268-17-44; e-mail: info@tipme.uz

Gafurov Zafar Asrarjonovichning 11.00.04 — Meteorologiya. Iqlimshunoslik. Agrometeorologiya ixtisosligi bo'yicha "Global va mintaqaviy iqlim o'zgarishi sharoitida Qarshi cho'lining sug'oriladigan maydonlarida qishloq xo'jalik ekinlari evapotranspiratsiyasi dinamikasi" mavzusidagi (geografiya fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Gidrometeorologiya xizmati markazi Gidrometeorologiya ilmiy-tekshirish instituti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.27.06.2017.G.47.01 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 14-may kuni soat 14:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100052, Toshkent shahri, Chingiz Aytmatov, 1-tor ko'chasi, 72.
Tel/faks: (71) 235-85-12, 237-13-19; e-mail: nigmi@albatros.uz

Dergachyova Irina Viktorovnaning 11.00.03 — Qurug'lik gidrologiyasi. Suv resurslari. Gidrokimy o' ixtisosligi bo'yicha "O'zbekistonning o'piriladigan xavfli ko'llari: genezis, morfometriya va hududiy tarqalishi" mavzusidagi (geografiya fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Gidrometeorologiya xizmati markazi Gidrometeorologiya ilmiy-tekshirish instituti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.27.06.2017.G.47.01 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 14-may kuni soat 10:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100052, Toshkent shahri, Chingiz Aytmatov, 1-tor ko'chasi, 72.
Tel/faks: (71) 235-85-12, 237-13-19; e-mail: nigmi@albatros.uz

Xolmatjanov Baxtiyar Maxamatjanovichning 11.00.04 — Meteorologiya. Iqlimshunoslik. Agrometeorologiya ixtisosligi bo'yicha "Mintaqaviy atmosfera sirkulyatsiyasi, uning O'rta Osiyo iqlimining o'zgarishi va O'zbekistonning tog'li hududlarida havoning ifloslanishiga ta'siri xususiyatlari" mavzusidagi (geografiya fanlari bo'yicha) fan doktori (DSc) dissertatsiyasining himoyasi O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Gidrometeorologiya xizmati markazi Gidrometeorologiya ilmiy-tekshirish instituti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.27.06.2017.47.01 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 15-may kuni soat 14:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100052, Toshkent shahri, Chingiz Aytmatov, 1-tor ko'chasi, 72.
Tel/faks: (71) 235-85-12, 237-13-19; e-mail: nigmi@albatros.uz

Ibragimov Jasurbek Xabibjanovichning 14.00.40 — Shoshilinch tibbiyot ixtisosligi bo'yicha "Bolalarda bitishmali ichak tutilishi diagnostikasi, davolash va profilaktikasini optimallashtirish" mavzusidagi (tibbiyot fanlari bo'yicha) fan doktori (DSc) dissertatsiyasining himoyasi Respublika shoshilinch tibbiy yordam ilmiy markazi huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.28.02.2018.Tib.63.01 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 14-may kuni soat 12:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100081, Toshkent shahri, Chilonzor tumani, Kichik halqa yo'li, 2-uy.
Tel/faks: (78) 150-46-00, 150-46-05; e-mail: uzmedicine@mail.ru

Teshabayev Tulkin Zakirovichning 08.00.13 — Menejment ixtisosligi bo'yicha "Oliy ta'lim tizimida innovatsion faoliyatni axborot texnologiyalari asosida boshqarishni takomillashtirish" mavzusidagi (iqtisodiyot fanlari bo'yicha) fan doktori (DSc) dissertatsiyasining himoyasi Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.27.06.2017.I.16.01 raqamli ilmiy kengashning 2019-yil 10-may kuni soat 14:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100003, Toshkent shahri, Islom Karimov ko'chasi, 49-uy.
Tel/faks: (71) 239-28-72, 239-43-51; e-mail: tdiu@tdiu.uz

Reymov Karjaubay Dauletbayevichning 02.00.13 — Noorganik moddalar va ular asosidagi materiallar texnologiyasi; 11.00.05 — Atrof-muhitni muhofaza qilish va tabiiy resurslardan oqilona foydalanish ixtisosliklari bo'yicha "Kalasinatsiyalangan soda ishlab chiqarish chiqindisi distillyatsiya suyuqligi asosida orol dengizining qurigan tubi sho'r tuproqlarini mahkamlovchi vosita olish texnologiyasini yaratish" mavzusidagi (texnika fanlari bo'yicha) falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasining himoyasi O'zR FA Umumiy va noorganik kimyo instituti va Toshkent kimyo-texnologiya instituti huzuridagi ilmiy darajalar beruvchi DSc.27.06.2017.K.7.35.01 raqamli ilmiy kengash asosida tuzilgan bir martalik ilmiy kengashning 2019-yil 16-may kuni soat 14:00 dagi majlisida bo'lib o'tadi.

Manzil: 100170, Toshkent shahri, Mirzo Ulug'bek ko'chasi, 77-"A" uy.
Tel/faks: (71) 262-56-60, 262-79-90; e-mail: ionxanru@mail.ru

Qadrli mushtariylar!

"Ma'rifat" bilimdoni" tanlovi orqali siz bilan yanada yaqinroq tanishib borayotganimizdan mamnumiz. Savollarga oilaviy javob izlayotganingiz haqidagi xabarlar bizni g'oyat xursand etmoqda.

Turli tushunmovchiliklarning oldini olish, mushtariylar masofalarining turlicha ekanligini hisobga olib, savollar gazetamizda chop etilgandan so'ng www.marifat.uz sayti hamda [@marifatmushtariylari](https://t.me/marifatmushtariylari) "Telegram" guruhida ham berilmoqda. Javoblar esa info@marifat.uz elektron manzilimizda hamda [@Charos_Burxon](https://t.me/Charos_Burxon) "Telegram" manzilida qabul qilinmoqda.

Aprel oyida berilgan savollarning javoblari bilan tanishish:

1. *Keçqurun so'zi tilimizda oqshom ma'nosini anglatib keladi. Bu so'zdagi "keç" so'zi hammamizga tushunarli. Qurun so'zi qadimgi tilimizda "vaqt" ma'nosini bildirgan deb izohlanadi. "Qurun" so'zi tilimizda hozir alohida ishlatilmaydi. Alisher Navoiy asarlarida "qurun" so'zi alohida ishlatilgan o'rinar ko'rsatib o'tilgan. Masalan, "Nasoyim ul-muhabbat" asarida "o'z zamonasida balki buncha qurunlarda alardek solik murtov kishi yod bermas", degan jumla bor. E.Severyan "qurun" va "qurum" so'zlari bir-biriga bog'liq holda "qorakuya" ma'nosida sharhlaydi.*

2. *Dunyodagi eng sho'r ko'l O'lik dengizi bo'lib, Falastin, Jordaniya va Isroil o'rtasida joylashgan turg'un sho'r ko'lidir.*

3. *Oltin miya saratonining so'nggi formasini davalashda yordam beradi. O'zbekistonda uni ishlab chiqarish va eksport qilish*

yaxshi yo'lga qo'yilgan. Uni ayollar ko'proq sevishadi va foydalanishadi.

Savollarimizga birinchi va aniq to'g'ri javob yo'llagan ishtirokchimiz — Zomin tumanidagi 6-maktabning ingliz tili fani o'qituvchisi Akmal Qarshiboyev!

G'olibga O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi tomonidan "Сокровищница мыслей" (Alisher Navoiy g'azallarining ruscha tarjimasi), "O'zbek adiblari", "Xalq qalbiga yo'l", "Yodi hamisha yodda" kitoblari taqdim etiladi.

Shuningdek, Vobkent tumanidagi 21-maktab o'qituvchisi Dilnoza Narzullayeva, Xonqa tumanidagi 40-maktab o'qituvchisi Azzatjon Azimova, Termiz tumanidagi 19-maktab o'qituvchisi Ilhom Boymurodov, Dildor Nurmuhamedova, Diyorbek Keldiyorov ham ikkitadan savolga to'g'ri javob yo'llagan. Faol ishtirok etgan barchaga rahmat!

May oyi uchun savollar bilan tanishish:

1. Mario Pyuzo "Cho'qintirgan ota yoxud mafiya sardori" asarida u har qanday iqtidor va hokimiyatdan ham ustun turishini, faqatgina oiladan biroz pastda ekanini aytadi. Gap nima haqida ketmoqda?

2. Bu kasb egalari quloq og'rig'idan (aynan chap quloq) tez-tez shikoyat qilishadi. Ularning kasbini va nima uchun shikoyat qilishlarini toping.

3. Alla, jonim, o'dag'a, O'zim bo'lay sadag'a. Ushbu parchadagi "o'dag'a" so'zi qanday ma'noni anglatadi?

Xalq bankining Yashnobod filiali uchun sotib olingan Yashnobod tumani, Aviasozlar ko'chasi, 76-uy manzilidagi binoni kapital ta'mirlash uchun qurilish ishlarini amalga oshirish bo'yicha quruvchi tashkilotlar o'rtasida tanlov e'lon qilinadi

1. Tanlov komissiyasi ishchi organi manzili: Aksiyadorlik tijorat Xalq banki Toshkent shahar filiali. 100024, Toshkent sh., Sh.Rustaveli ko'chasi, 9-uy.
2. Tanlov o'tkazilishi shartlari bo'yicha qo'shimcha ma'lumotlarni maxsus axborot portali www.xarid.uz saytidan (lot №9047089) orqali olish mumkin.
3. Tijorat takliflari 2019-yil 11-may soat 15:00 ga qadar qabul qilinadi. Tijorat taklifida tanlov o'tkazish shartlarida belgilangan barcha hujjatlar bo'lishi lozim.

9-may — Xotira va qadrlash kuni

To'qson beshinchi bahor shukuhi

Bu yil ham bahor erta keldi. Hovlidagi o'rik oppoq bo'lib gulladi. Turg'unboy ota derazadan tashqariga qarab yotarkan, o'rtidan asta turdi. Sezgir nabira bobosining yoniga shoshib kirdi. Bir qo'lga hassa tutqazdi. Bobo mayda qadamlar bilan ohista urib hovliga chiqdi.

Bahor! Qanday yoqimli, qanday totli! Toza havodan to'yib-to'yib nafas olasan, butun borliq, tabiat go'zalliklari qalbingni hayajonga soladi. Bobo osmonga boqdi. Osmo ham tiniq, beg'ubor. Qushlar masrur qanot qoqadi. Daraxtlardagi qushlarni aytmayisizmi? Bir-biriga navbat bermay sayraydi. Don talashib ku-kulayotgan musichalarni ko'rib bobo kulimsiradi. Chaman-chaman bo'lib gullab turgan o'rik shoxini asta o'ziga tortib, to'yib hildadi. Bugungi bahor tongi ko'nglidagi kechinmalarni yana bir bor uyg'otganday bo'ldi.

...O'shanda Turg'unboy endigina 17 bahorni qarshi olgan, yigitlik davrining eng gullagan chog'i edi. Afsus, bu davrda o'yin-kulgi nasib etmadi. Yurt boshiga tushgan musibatli, qora kunlar uni ham sergaklantirdi. Vatan ozodligi uchun jangga otlandi. Rossiyaning Smolensk shahrida mardonavor jang qildi. Har lahza Vatan uchun jonini fido qilishga tayyor turdi. Urushning og'ir, azobli kunlari qattiq yaralandi, bir ko'zidan ayrildi. Lekin uning bardoshi, qaddi bukilmasdi. Urushning so'nggi kunigacha frontda bo'ldi. Urushdan keyin ham mehnat faoliyatini davom ettirdi.

Ko'chadan bolalarning shovqini eshitildi. Boboning xayoli bo'ldi. Bugun huzuriga qo'llarida gul bilan o'quvchilar kirib keldi. Boboning kayfiyati ko'tarildi. Hozirgina bahor tarovati-yu, qushlarning chah-chahi bilan to'lgan hovlida bir zunda qizg'in suhbat avj oldi.

Uchko'prik tumani Chek qishlog'ida yashayotgan Ikkinchi jahon urushi qatnashchisi Turg'unboy ota Bo'tayev bugun 95 bahorni qarshi oldi. Mehridaryo bu insonni qishloqdagi katta-yu kichik hurmat qiladi, ardoqlaydi, tez-tez yo'qlaydi. Bobo o'quvchilar bilan suhbatlashar ekan:

— Bolajonlarim, — dedi, — sizlar baxtli yurtning baxtiyor farzandlarisiz, kamolningizga hech qachon ko'z tegmasin. Shunday tinch, obod va ozod yurtning qadriga yeting. Vatan uchun kerakli inson bo'ling! Iloym yurtimizga, Yurtboshimizga ko'z tegmasin.

Boboning urush haqidagi xotiralaridan hayratlangan, ibratli va mazmunli suhbatlaridan bahra olgan o'quvchilar qalbida mehr, faxr tuyg'ulari avj oldi. Ular: "Bobojon, 95-bahoringiz muborak bo'lsin! Umringiz uzoq, qadringiz va qadringiz hamisha baland bo'lsin. Siz bilan faxrlanamiz. Nasib qilsa, yuzinchi bahoringizni ham birga qarshi olamiz", deyishdi.

Rahbaroy MELIBOYEVA,
Uchko'prik tumanidagi 5-maktab o'qituvchisi

Bebaho ne'mat shukronasi

Tinchlik degan ne'matning salmog'i shu qadar ulug'ki, uni qiyoslab bo'lmaydi. Bukilmas iroda va jasorat namunasi amalda namoyon etib, o'z hayotini aziz Vatan, tinch va osuda kunlar uchun fido qilgan ajdodlarning xotirasini yod etib, safimizda yurgan keksalarni e'zozlash — odamiylikning oliy namunasi.

Yaqinda o'quvchilar bilan Ikkinchi jahon urushi qatnashchisi, ko'plab orden va medallar sohibi Qirg'izboy ota Kamolov xonadonida bo'lib, urush xotiralarini bilan qiziqdik.

— Urush boshlanganda 19 yoshda edim. 1942-yil 13-fevralda urushning eng qizg'in pallasida urushga jo'nadik, — deydi Qirg'izboy ota. — Saratov oblastining Pugachyov shahridagi 66-tankchilarni tayyorlash bilim yurtida noyabrgacha o'qitib, serjant unvonini berib, so'ng bizni urushga olib ketdilar.

Men tankda mashinist-o'qchi edim. Pushkaga snaryadni joylab otardim. Voronej shahridagi 5-gvardiya Stalingrad tank korpusiga tushdik. O'sha paytda Voronej fashistlar qo'lga o'tgan bo'lib, ulardan shaharni ozod qilib, 1943-yilning noyabr oyi oxirlarida Ukrainaning Xarkov shahrigacha borganmiz. 1943-yil dekabrda Kursk — Oryol jangida fashist qo'shinlariga qaqshatqich zarba berib, Kiyevni ozod qilganmiz. Mana shu jang Ikkinchi jahon urushida burilish yasagan. 1945-yil 6-yanvarda Avstriyada Vena shahrini ozod qilishdagi janglarda tankimiz port-

lab, og'ir yarador bo'ldim. Bir necha oy gospitalda davolanib yana urushga qaytdim. 1945-yil 8-may kuni Pragani ozod qildik. Tank diviziyasida razvedkachi bo'lib xizmat qildim. Urush tugagan bo'lsa ham davr taqozosi bilan harbiy xizmatni davom ettirishimga to'g'ri keldi. 1947-yil aprel oyida uyga qaytishimga ruxsat berildi. 26-mayda 5 yil-u 4 oylik xizmatdan so'ng Vatanimga — O'zbekistonga qaytib keldim.

Bugungi osuda hayotimiz uchun jon fido qilgan bunday insonlar yurtdoshlarimiz ardog'ida. Xotira va qadrlash kuni munosabati bilan Prezidentimiz tomonidan Ikkinchi jahon urushi qatnashchilarini moddiy rag'batlantirish to'g'risidagi farmon e'lon qilangani ham bunga yaqqol dalildir. Yurtimizda keksalarga, urush qatnashchilariga ko'rsatilayotgan bunday e'tirof va g'amxo'rlikdan 93 yoshli Qirg'izboy ota ham g'oyat mamnun.

Dilbarxon UMURZOQOVA,
Uchtepa tumanidagi
62-maktab o'qituvchisi

Onam borlig'im edi

Mening hech narsaga alishtirmaydigan xotiralarim bor. Ularning deyarli barchasi onam haqida, onam bilan bog'liq. Balki ishonmassiz, ammo men "ona" so'zini hozir hayajonsiz aytolmayman. Talaffuz qilayotib, shu uch harfning iborat so'z bo'lg'izimga tiqladi-yu, keyin borliqqa yoyiladi. Axir, u mana bu yerdan — chap ko'ksimning qat-qatidan chiqadi-da. Onam haqida yozayotib, bu xotiralarni yana bir bor titkladim. Achchiqlaridan kuyindim, ko'zimga yosh to'ldi. Shirin xotirlardan quvondim, ammo bu holda ham ko'zyoshlarim sel bo'ldi...

Onam Zaynab Musayeva (Normetova) 1914-yilning 12-martida Bo'stonliq tumanidagi Sijjak qishlog'ida tug'ilgan. Bolalik yillari Birinchi jahon urushi va uning asoratli yillariga to'g'ri kelgan. U kishining o'qish-yozishga qiziqishini payqagan Fayzulla tog'asi onamning ilm olishi uchun ko'mak bergan. Onam Chimkentda o'qib, savodli bo'lib qishloqqa qaytadi va qishlog'imiz bolalarini o'qita boshlaydi. U paytlari maktab qayerda deysiz. O'ziga to'q bir oila xonadonida maktab, yana shunday xonadonlardan birida bog'cha tashkil etilgan ekan. O'qib-o'rganish uchun hammada ham sharoit yo'q davrlar bo'lgan-da. Boshlang'ich ta'lim saboqlarini olish uchun yig'ilgan bolalar xonadonni to'ldirar, yoshlari ham turlicha: yetti yoshdan o'n besh yoshgacha ekan. Bu haqida menga dastlab onam so'zlab bergan,

keyinchalik o'sha o'quvchilarning o'zlaridan eshitdim.

Onamni yaqindan bilguvchilar va shogirdlarining eslashicha, u kishi uchun o'qituvchilik hayotining bir bo'lagiga aylanib ulgurgan ekan. Aytinch, kim emizikli go'dagi bo'la turib, bolalarga dars berish uchun qishloqning u boshidan bu boshiga boradi?! U kishi ONA va USTOZlikni o'zida ham, faoliyatida ham uyg'unlashtira olganiga keyinchalik o'zim ham ko'p bor guvoh bo'ldim. Otam "Sharq yulduzi" jamoa xo'jaligida bosh hisobchi bo'lib ishlar, uyimizga deyarli har kuni mehmonlar kelarkan. O'shanda qo'ni-qo'shnlilar "O'chog'ingizning olovi hech o'chmaydi-ya", deya onamga hazillashar ekan. Mushtiparginam juda pazanda ham edi. Bekasining so'zi ham, qo'li ham shirin xonadondan esa mehmon arimasligi bor gap. Bundan tashqari,

onam rus tilida ham erkin so'zlashar, shu sabab qishloq idoralariga kelgan mehmonlarga tarjimonlik qilarkan. Bir muddat bolalar bog'chasida mudira bo'lib ham ishladi. Ammo oilaviy sharoit tufayli, otamning qattiq talabi bilan sevgan ishini to'xtatishga majbur bo'ladi. Uyda bekor qolmaslik uchun onam otamga "Mayli, o'qituvchilik qilmayman. Ammo uyda ham bekor o'tirmay. Hozir hammaga majburiy tarzda ipak qurti tarqatapsizlar. Shundan menga ham o'n gramm olib bersangiz", deydi. Otam rozi bo'ladi. O'sha payti akam Rustam Usmonov hali beshikda, katta opam Qorasoch onamga dastyor bo'lib, yumushlariga ko'maklashar ekan.

Bir kuni onam tut shoxlarini kesish uchun daraxtga chiqib, bexosdan yiqiladi. Umurtqasi sinadi. Shu-shu, besh-olti oy to'shakka mixlanadi...

Yillar o'tib bizga — to'qqiz jonga ham onalik, ham ustozlik qila boshlaydi mushtiparim. O'yinqaroq bolalik yillarim nihoyalab, harbiy xizmatga jo'nash payti yetdi. Ammo amonlarim ayni shu yerdan boshlanadi, xotiralar zanjiri shu yerga yetganda azoblana boshlayman. O'sha kezlari onam betob bo'lgani bois kasalxonada edi. Xayrlashib ketdim. Afsus... Bu mushtiparimni oxirgi ko'rishim, mehri so'zlarini so'ngi bor eshitishim ekanini qaydan bilibman. Aytishga ham tilim bormayapti: onam vafotining uchinchi kuni uyga kirib keldim... Ming dudu solay, ming faryod qilay, endi foydasiz edi. Boshimni changallaganicha, armonlarga ko'milganicha qoldim. Borimni, borlig'imni yo'qotgandek cho'kib qoldim...

Hayot meni erta ulg'aytirdi. Onam haqida yanada ko'proq bilish maqsadida shogirdlarining, hamkasblarining eshigini taqillatib bordim. Ulardan eshitganlarim bolalikdagi xotiralarimni boyitdi. Onam bilan bog'liq hujjatlar bilan tanishish maqsadida arxivlarga ham bordim. Bir safar bo'lgan voqea hech esimdand chiqmaydi. Hujjatlarini titkilaotib, onamning ikkinchi guruhi nogironi sifatida nafaqa olgan qog'ozini topib oldim. Mehribonimning ism-familiyasi yozilgan varaqni ko'zlarimga surtib, yuzimga bosib yig'ladim. Sog'inayotgandim-da, axir...

Yoshi o'tgani sayin inson onasini yanada ko'proq qo'msar, sog'in, eslar ekan. Yaxshiyam suratlar bor deymen gohida. Mushfiqamning sarg'aygan suratlariga uzoq termulaman. Hovurim sal bo'lsa-da bosiladi, qalbdagi to'liqlar biroz bo'lsa-da tinadi. Yashimayman, goh shu suratlariga boqib onamga aytolmagan so'zlarim ichimda jaranglayotgandek bo'ladi.

Oilada akam, ukam va men onamning izidan borishga — o'qituvchi bo'lishga qaror qildik. Bu sharafli kasbga mehr bizga onamizdan o'tgandi. Maktabda ish boshlagan ilk kunimdan to nafaqaga chiqqunimga qadar onamdan — ustozimdan o'rganganlarimga amal qildim. Bo'stonliq tumani Chorbog' qo'rg'onidagi 18-maktabda o'qituvchilik qilgan yillarim sinf doskasining tepasiga yozib qo'yilgan bir fikrga — "Tarbiya — biz uchun yo hayot, yo mamot..." ekaniga amal qilib o'quvchilarga ta'lim-tarbiya berdim.

Bular — onam haqidagi xotiralarimning bir qismi, xolos. Qadrli, aziz insoning haqida o'tgan zamonda gapirish esa juda og'ir. Ayniqsa, u onang bo'lsa. Mana, bu g'zimga yana nimadir tiqilyapti. Aytidim-ku, men "ona" so'zini hayajonsiz aytolmayman. Axir, bu so'z mana bu yerdan — yurakdan chiqadi.

Anorbek MUSAYEV,
faxriy pedagog

Erbo'lning g'alabasi

Bugun yurtimizda sport bilan shug'ullanayotgan yoshlarga katta imkoniyatlar yaratib berilmoqda.

Jumladan, ularning bo'sh vaqtini mazmunli o'tkazish maqsadida ilgari surilgan beshta muhim tashabbus ijrosiga Ohangaron tumanida ham katta e'tibor berilmoqda. Tumandagi 5-maktabda sport to'garaklari faoliyati yanada jonlantirildi. Bu o'z mevasini bermoqda.

Misol uchun "COMBAT AIKIDO" bo'yicha maktabimizning 6-sinf o'quvchisi Erbo'l Kantarbayev shu yilning 29-aprel — 1-may kunlari Samarqandda o'tkazilgan xalqaro musobaqada 33 kg vazn toifasida 1-o'rinni oldi.

Endi u Qozog'istonda o'tkaziladigan Osiyo chempionatiga yurtimiz sharafini himoya qiladi. Maktabimizda o'tkazilgan tadbir bu chempionimiz erishgan yutuqlar e'tirof etildi, maktab ma'muriyati tomonidan esdalik sovg'alari hamda diplomlar topshirildi.

Nuriddin TURSUNBOYEV,
maktab yoshlar ittifoqi yetakchisi

Xotin-qizlar sporti

Pitnaklik polvon qiz

Hazorasp tumanidagi 9-maktabda armrestling (qo'l jangi) bo'yicha musobaqa o'tkazilganida, Naima hali boshlang'ich sinfda o'qir edi. Ishtirokchi qizlarning chaqqon, serg'ayratilgini ko'rgan qizaloq "Kun kelib, men ham chempion bo'laman, Osiyo va jahon chempionatlarida qatnashaman!", deya o'z oldiga qat'iy maqsad qo'ydi. O'shandan beri tajribali murabbiy Mardonbek Avazov qo'l ostida muntazam shug'ullanib kelmoqda.

Naima Sotimboyeva Hazorasp tumanidagi 9-maktabning 8-sinfida o'qiydi. Maktabda fanlarni a'lo o'zlashtirishi va sportda erishayotgan yutuqlari bilan tengdoshlari va o'qituvchilari hurmatini qozondi.

Jismoniy tarbiya va sportga oshno tutingan polvon qiz o'z qiziqishiga ko'ra, darsdan bo'sh payti armrestling bo'yicha mashg'ulotlarga qatnab, qator muvaffaqiyatlarni qo'lga kiritmoqda. 2017-yili Toshkent shahrida bo'lib o'tgan musobaqada bitta kumush, bitta bronza medallarni qo'lga kiritdi. 2017-yili Urganch shahrida o'tkazilgan musobaqada O'zbekiston chempioni bo'ldi. 2018-yili Namangan viloyatida bo'lib o'tgan musobaqada g'oliblik shohsupasiga ko'tarildi.

Naima uchun 2019-yil ham omadli keldi. Jumladan, Buxoro viloyatida bo'lib o'tgan musobaqada bitta oltin, bitta kumush medal sohibasi bo'ldi. Samarqand viloyatida bo'lib o'tgan musobaqada bitta kumush, bitta bronza medali qo'lga kiritdi.

— Shu yilning mart oyida Buxoroda o'smirlar o'rtasida bo'lib o'tgan musobaqada 15 yosh toifasida faxrli 1-o'rinni egallab, Osiyo chempionatiga yo'llanma oldim, — deydi ikki karra mamlakat chempioni N.Sotimboyeva. — Qozog'istonda o'tadigan chempionatga puxta tayyorgalik ko'ryapman. Maktabimizda armrestling to'garagi uchun barcha sharoitlar yaratilgan. Ukam Allabergan ham qo'l jangi bilan shug'ullanadi. U Namanganda o'tkazilgan mamlakat chempionatida 3-o'rinni egalladi. Kelajakdagi yakdil maqsad yo'lida astoydil harakat qilib, yurtimizning dovrug'ini jahon arenalariga olib chiqamiz.

Shahnoza AVAZOVA,
shu maktabning jismoniy tarbiya
fani o'qituvchisi

Qizg'in va jo'shqin ruhda o'tdi

Imkoniyati cheklangan bolalar uchun ixtisoslashtirilgan yordamchi maktablarda aprelda texnologiya fani oyligi o'tkazildi. Fan oyligi doirasida Piskent tumanidagi 79-maktab-internat va Ohangaron shahridagi 7-yordamchi maktab o'quvchilari o'rtasida bellashuv bo'lib o'tdi.

Unda o'quvchilar tikuvchilik, pazandalik, duradgorlik, zardo'zlik, obodonlashtirish yo'nalishida texnologiya fani dasturidagi mavzular bo'yicha qo'l mehnati mahsulotlarini tayyorlashdi. O'g'il bolalar kursicha, xontaxta yasash, qishloq xo'jaligi ishlari, qiz bolalar fartuk, yostiqlik uchun jild, ko'yalak tikish, biser bilan bezash va kashtachilik yo'nalishi bo'yicha berilgan vaqt ichida ijod namunalarini mustaqil ravishda tayyorlashdi.

Badiiy bezak va somsa tayyorlash shartida o'g'il bolalar ham qizlardan qolishmasligini namoyon etdi. Qizg'in va jo'shqin tarzda o'tgan bellashuvda o'quvchilar va ularga qunt bilan hunar o'rgatayotgan ustozlar mahorati sarhisob qilindi. Bellashuvda har ikki jamoaning to'plagan ballari teng keldi.

Tadbir tashkilotchisi Toshkent viloyati xalq ta'limi boshqarmasi mutaxassisi Sherzod Mamatqulov jaryonni bevosita kuzata turib, bu yutuqlar bir kunlik ish emasligini, ustoz-murabbiylarning izchil olib bora-yotgan ishlari natijasi ekanini ta'kidladi. Bundan keyin ham imkoniyati cheklangan bolalar va pedagoglar o'rtasida kasb-hunar, sport, musiqa yo'nalishlarida bellashuvlar tashkil etishga kelishib olindi.

Feruza YO'LDOSHEVA,
Ohangaron shahridagi 7-imkoniyati cheklangan
bolalar uchun ixtisoslashtirilgan
yordamchi maktab logopedi,
xalq ta'limi a'lochisi

Rasmlarda tuyg'ular aksi

Namangan tumanidagi 4-maktabgacha ta'lim muassasasida rasmlar tanlovi o'tkazildi.

Tanlov "Oila" ilmiy-amaliy tadqiqot markazining Namangan tuman bo'limi hamda hamkor tashkilotlar tashabbusi bilan 15-may — Xalqaro oila kuni munosabati bilan

maktabgacha ta'lim muassasasi tarbiyalanuvchilari ishtirokida "Oilam — mening quyoshim", "Biz baxtli oilamiz" mavzularida tashkil etildi.

— Tanlovda bog'cha tarbiyalanuvchilaridan 48 nafari ishtirok etyapti, — deydi markazning Namangan tumani bo'limi rahbari Ilhom Karimov. — Bolajonlar oila mavzusiga oid rang-barang

rasmlar chizishdi. Psixologlar jazzi o'g'il-qizlarimizning rasmlariga qarab oilasidagi muhitni sharhlab berishdi.

Tanlov yakunida ota-onalar farzandlari chizgan rasmlar haqida psixologlarning izohini tinglab, bolalarning o'zlari va oilalari haqidagi fikrlarini bilib olishdi.

Z.MADATOVA

Yosh yong'in o'chiruvchilar musobaqasi

Qibray tumani yong'in xavfsizligi bo'limi tomonidan tumandagi kasb-hunar kollejlari hamda Yoshlar ittifoqi tuman kengashi bilan hamkorlikda "Yong'in o'chirish amaliy sporti bo'yicha 2019-yil davomida o'tkaziladigan ommaviy sport tadbirlari" qo'shma rejasiga muvofiq "Yosh yong'in o'chiruvchi" ko'rik-tanlovi o'tkazildi.

Kasb-hunar ta'limi muassasalari o'quvchilarini yong'in o'chiruvchilik kasbiga qiziqitirish, yong'in chog'ida to'g'ri harakatlanishga o'rgatish, ushbu yo'nalishda targ'ibot-tashviqot ishlari olib borish, yoshlar o'rtasida yong'in o'chirish amaliy sportini rivojlantirish maqsadida o'tkazilgan ko'rik-tanlovda kasb-hunar kollejlarning 6 jamoasi o'zaro bellashdi. Ishtirokchilar 400 metrga o't o'chiruvchilar estafetasi, 100 metrga to'siqlar osha yugurish, narvonda o'quv minorasining 2-, 3-qavatiga ko'tarilish kabi shartlarni bajarishdi. Savol-javob asosida yong'in xavfsizligiga oid bilimlari sinovdan o'tkazildi.

Musobaqada Energetika kasb-hunar kolleji jamoasi g'oliblikni qo'lga kiritdi. 2- va 3-o'rinlarni Moliya kolleji va Qishloq xo'jaligi kasb-hunar kolleji yosh o't o'chiruvchilari egalladi.

B.ERGASHOV,
Qibray tuman YXB inspektori, leytenant

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti va Kasaba uyushmasi qo'mitasi jamoasi O'zDJTU til aspektlari nazariyasi №1 kafedrasida o'qituvchisi Nilufar To'xtayevaga otasi

Achil SATTAROVning
vafoti munosabati bilan ta'ziya bildiradi.

O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi O'zbek tili, adabiyoti va folklori instituti jamoasi katta ilmiy xodim, filologiya fanlari nomzodi Sirdaryo O'tanovaga otasi

Hakimjon MINOCHEVning
vafoti munosabati bilan ta'ziya bildiradi.

"Ma'rifat" kitobxoni

Bilingma chanqoq kitobxon do'stlar, "Ma'rifat" kitobxoni tanlovining aprel oyida mutolaa qilgan asaringiz — "15 yoshli kapitan" bo'yicha yo'llagan maktublarigizni oldik. Kitob o'qiganingiz sari fikrlaringiz sayqallanib borayotgani yozganlarigizda namoyon bo'lmoqda. Ba'zi o'quvchilarimiz asarni ikki kunda o'qib chiqib, endi qaysi kitobni tavsiya qilasiz, deya murojaat qilishmoqda. Biz kitobxonlar ko'payayotganidan juda xursandmiz.

Shahrisabz tumanidagi 49-maktabning 9-sinf o'quvchisi Nafisa XURRAMOVA, Asaka tumanidagi 6-maktabning 8-sinf o'quvchilari Hikmatillo SATINOV, Zarnigor ISROILOVA, Hazorasp tumanidagi 32-maktabning 10-sinf o'quvchisi A'loxon QALANDAROVA, Zomin tumanidagi 6-maktabning 10-sinf o'quvchilari Sevara NORBOYEVA, Nasiba NORBO'TAYEVA, Pitnak shahar 1-IDUM o'quvchisi Rohatoy RO'ZIBOYEVA, Jizzax shahridagi 23-maktab o'quvchisi Muxlisa TOSHPO'LATOVA, Xonqa tumanidagi 40-maktab o'quvchisi To'xtajon QURYAZOVA maktublarida asardan olingan taassurotlar yaxshi ifodalangan. Ularning maktubi bilan kelgusi sonlarimizda tanishishingiz mumkin!

Siz bilan may oyida Tohir Malikning "Alvido, bolalik" asarini mutolaa qilamiz. Asarda hayot yo'lini tanlash ostonasida turgan o'spirinlarning o'y-kechinmalari, xato va kamchiliklari ochib berilgan... Xullas, asarni o'qiganingizdan so'ng fikrlashamiz!

Taassurotlaringizni info@marifat.uz elektron pochta manziliga yoki @marifat-mushartariylari "Telegram" manziliga yo'llashingiz mumkin!

Faol qizlar sammiti

Qiz bola — jamiyat gultoji. U uyda ota-onasi, bobo-buvilaridan olgan tarbiyasidan tashqari, ilm-fanni ham munosib tarzda o'rgangan bo'lsa nur ustiga nur. Yurtimizda "Ilm-fan — kelajak poydevori" shiori ostida o'tkazilayotgan "Qizlarjon" o'quvchi-qizlar sammitining asosiy maqsadi ham shu.

Sergeli tumanidagi 8-maktabda tuman hokimligi, xotin-qizlar qo'mitasi, xalq ta'limi madaniyat bo'limlari tomonidan umumiy o'rta ta'lim maktablarining o'quvchi-qizlari o'rtasida "Qizlarjon" sammiti o'tkazildi. Sammit o'quvchilarning bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etish, ular ma'naviyatini yuksaltirish, madaniy saviyasini oshirish va sportga jalb etish, kitobxonlikka o'rgatish madaniyatini shakllantirish, o'quvchi-qizlarni ijtimoiy faol hayotga jalb etish maqsadida o'tkazildi.

Ko'zni quvnatuvchi milliy liboslarda, sochlari o'rilib, boshlariga bejirim do'ppi kiyib olgan qizlarni ko'rib, dilingiz yayraydi. Toshkent shahar "Oila" ilmiy-amaliy-tadqiqot markazi rahbari F.Abdurahimova, "Sharq ayoli" xalqaro ayollar jamoat fondi boshqaruvi raisi S.Tursunboyeva, shahar xalq ta'limi bosh boshqarmasi xotin-qizlar qo'mitasi raisi F.Ahmadjonova va boshqalar qizlarni qutlab, yosh avlodning ma'naviy va jismoniy kamoloti uchun qayg'urish, ularning zamon talablariga mos bilim olishi, kasb-hunar tanlashi, qobiliyat va iqtidorini erkin namoyon qilishi uchun zarur sharoitlar yaratilayotganini ta'kidladilar.

Tuman "Barkamol avlod" bolalar ijodiyot markazi to'garagi a'zolari tomonidan namoyish etilgan kuy-qo'shiq va raqslar yig'ilganlarga bayramona ko'tarinkilik bag'ishladi.

N.XOLMETOVA
Burhon RIZOQULOV olgan suratlar.

Ma'rifat

TA'SIS ETUVCHILAR:

O'zbekiston Xalq ta'limi vazirligi,
O'zbekiston Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi,
O'zbekiston Ta'lim, fan va madaniyat xodimlari
kasaba uyushmasi Respublika kengashi.

Bosh muharrir: Husan NISHONOV

Gazeta O'zbekiston Matbuot va axborot agentligida
2006-yil 22-dekabrda 0067-raqam bilan ro'yxatga olingan.
Indeks: 149, 150. V-3382. Tiraji 15837.
Hajmi 4 bosma taboq. O'fset usulida bosilgan,
qog'oz bichimi A-3. Bahosi sotuvda erkin narxda.

TELEFONLAR:

qabulxona — (71) 233-50-55;
kotihiyat — (71) 233-99-15;
reklama va marketing bo'limi —
(71) 233-42-92 (faks), (71) 236-54-17.

"Ma'rifat" dan
materiallarni ko'chirib
bosish tahririyat
ruxsati bilan amalga
oshirilishi shart.

Tahririyatga kelgan
qo'lyozmalar taqiriz
qilinmaydi va muallif-
ga qaytarilmaydi.

MANZILIMIZ:

100083, Toshkent shahri,
Matbuotchilar ko'chasi, 32-uy.
Web-site: www.marifat.uz

Dizaynerlar: Malohat Tosheva, Faxriddin Rahimov.
Navbatchi muharrir: Sardor MUSTAFOYEV.
Navbatchi: Faxriddin Rahimov.

"O'zbekiston" nashriyot-matbaa ijodiy uyida chop etildi.
Korxona manzili: Toshkent shahri, Alisher Navoiy ko'chasi, 30-uy.

O'ZA yakuni — 02.15 Topshirildi — 02.45

1 2 3 4 5 6